

ASSEGURADORES I FONS DE PENSIONS QUE FINANCEN EMPRESSES D'ARMES

Actualització de la Banca Armada a Espanya 2020

Autoria: Jordi Calvo, Eduardo Aragón

Publicat per:

Centre Delàs d'Estudis per la Pau
Carrer Erasme de Janer 8, entresol, despatx 9
08001 Barcelona
T. 93 441 19 47
www.centredelas.org
info@centredelas.org

Amb la col·laboració de:

Autoria: Jordi Calvo, Eduardo Aragón

Ha col·laborat en aquesta publicació, Sergi Salavert (FETS),
elaborant el capítol 3: Alternatives ètiques en el sector assegurador

Agraïments: Gabriela Serra, Sabina Escobar, Alejandro Garcés

Barcelona, setembre 2020

Disseny i maquetació: Esteva&Estêvão

Fotos: coberta, Rob Marshall/US Air Force; p. 5, Wikimedia Commons; p. 7, William Collins III/US Navy;
p. 9, Wikimedia Commons; p. 14, Matt Short/Lockheed Martin; p. 25, Indra

Informe imprès en paper reciclat

D.L.: B-19744-2010

ISSN: 2013-8032

ISBN: 978-84-09-22376-3

ÍNDEX

Resum EXecutiU	5
Introducció	7
1. Les asseguradores i els fons de pensions, rellevants inversors institucionals	9
1.1 El sector assegurador a Espanya	9
1.2 fons i plans de pensions a Espanya	11
1.3 el cas del fons de pensions de l'Ajuntament de Barcelona	12
2. Bancs, asseguradores i fons de pensions que financen armes	14
2.1 Rànquing de la banca armada espanyola	14
2.2 La relació de les asseguradores i el finançament de les armes ...	17
2.3 Els fons de pensions i el finançament de les armes	20
3. Alternatives ètiques en el sector assegurador.	23
Conclusions	25
Annex.	27
El finançament d'armes en el món: Banca comercial i d'inversió, asseguradores i fons de pensions Empreses d'armament	

ÍNDIX DE TAULES I GRÀFICS

Taula 1. Rànquing banca armada espanyola 2020	15
Gràfic 1. Distribució del finançament d'armes de la banca armada espanyola 2020	16
Gràfic 2. Les 8 entitats financeres amb major finançament en armes amb elevada implantació comercial a Espanya.....	16
Taula 2. Empreses d'assegurances i finançament d'empreses d'armes a Espanya	18
Gràfic 3: Asseguradores armades que operen a Espanya	19
Taula 3. Rànquing d'entitats asseguradores armades que operen a Espanya	20
Taula 4. Fons de pensions de sistema d'ocupació gestionats per entitats espanyoles i finançament d'empreses d'armes de les entitats gestores	21
Taula 5. Empreses d'armes excloses per el Norwegian Government Pension Fund-Global	22

ANNEX

Taula 1. Rànquing de la banca armada estrangera que opera a Espanya 2020	27
Taula 2. Rànquing internacional d'empreses asseguradores	29
Taula 3. Rànquing internacional de fons de pensions armats	33
Tabla 4. Información sobre las empresas de armas financiadas por la banca y las aseguradoras armadas durante el período 2014-19.....	34

A photograph of the BBVA building at night, featuring a large, illuminated archway with the BBVA logo. The building's facade is lit up, and the sky is dark. The text is overlaid on a semi-transparent white box.

RESUM EXECUTIU

En aquest informe ens preguntem sobre les inversions que es realitzen amb les grans sumes que acumulem amb les nostres primes o les nostres aportacions a un pla de pensions. Després de catorze anys de recerques i accions sobre el finançament del sector armamentista, hem considerat necessària l'elaboració d'un treball que es focalitzi a analitzar les relacions entre un altre gran pilar del sistema financer: el sector de les assegurances i fons de pensions, i la indústria armamentista.

El resultat és contundent; a més de finançar les empreses d'armes a través dels nostres comptes corrents, dels nostres dipòsits a termini o de la compravenda d'accions i bons -amb els quals obtenim rendibilitat dels mercats financers-, estem ajudant de manera determinant a l'expansió del sector armamentista amb la contractació d'assegurances personals (de vida, salut...), de danys (vehicle, robatori, incendis), o de prestació de serveis (d'assistència en viatge, de decessos...) però també amb la contractació de plans de pensions.

Ajudem a les empreses d'armes perquè la major part dels diners de les pòlisses de les assegurances i les primes dels plans de pensions s'inverteix de manera constant a generar la màxima rendibilitat per l'empresa gestora del fons o de l'assegurança. En aquest informe hem identificat que a Espanya existeixen 25 asseguradores armades i 19 de fons de pensions que financen a empreses d'armes.

Les dades principals que aporta aquest informe són les següents:

- La banca armada espanyola -actualitzada amb dades de 2014 a 2019- aconsegueix segons aquest informe la xifra de 11.969 milions d'euros, essent la xifra total de finançament d'armes identificada per a la banca internacional, de 216 mil milions d'euros. Els grans bancs armats que operen a Espanya són novament els BBVA, Santander, ING, Deutsche Bank, Banc Sabadell, i Bankia.

■ Les 26 asseguradores que operen a l'Estat espanyol, identificades com a tals en l'informe, són per volum de finançament d'armes: BNP, Paribas Cardif Assurance, AXA, BBVA Assegurances, Santander Assegurances, Allianz, MetLife, Intensa SanPaolo Life, AIG, Aegon, Liberty Seguros, March Vida, BanSabadell SegursVida, VidaCaixa i SegurCaixa Adeslas, Mapfre (mitjançant Bankia), Línia Directa, Mediolarum Life, Life Limited, Ibercaja Vida, Assicurazioni Generali, Assegurances RGA, Abanca Vida, Cigna Life, Zurich, CHUBB, Mútua Madrilenya, Helvetia i Lagun Cèrcol. Totes elles acumulen directament o a través dels bancs als quals pertanyen 29.767 milions d'euros en finançament d'armes.

■ Els 19 fons de pensions d'ocupació armats identificats en aquest informe, són, ordenats per quota de mercat: CaixaBank, BBVA, Ibercaja, Fonditel, Santander, Bankia, Banc Sabadell, Abanca Vida i Pensions, Liberbank, Mútua Madrilenya, Axa Pensions, Generali, Caixa Rural, Unicaja, Grup March, Renda 4, Grup Novo Banc, Dunes Capital i GVC Gaesco, que en conjunt financen directament, o mitjançant les entitats a les quals pertanyen, 30.354 milions d'euros.

Existeixen opcions ètiques per al sector assegurador, tot i que encara estan limitades a algunes corredories d'assegurances i a nou entitats mutualistes o d'assegurances que compleixen amb els criteris ètics del segell Ethsi.

INTRODUCCIÓ

No hi ha dubte de l'abast i la importància del món assegurador en la nostra societat i, per aquest motiu, es fa imprescindible que aquestes entitats asseguradores incorporin valors ètics i solidaris. El sector assegurador també realitza esforços publicitaris i de màrqueting. En el nostre imaginari col·lectiu, ha calat profundament la idea de contractar tranquil·litat i seguretat gràcies a una assegurança. El mateix es pot extrapolar a la idea de contractar, amb una entitat bancària, un pla de pensions individual o ser beneficiari d'un pla de pensions associat o d'ocupació promogut per una empresa, entitat o sindicat.

Per això, en un primer capítol, ens preguntem sobre la rellevància de les inversions de les companyies asseguradores i dels fons de pensions, considerats també com a inversors institucionals, i perquè existeix la necessitat de posar el focus sobre ells.

En relació amb la situació del sector a Espanya, l'últim Butlletí d'Informació Trimestral d'Assegurances tercer trimestre de 2019,¹ xifra el volum dels actius financers de les companyies asseguradores (excloent-hi préstecs, inversions en immobilitzat material, efectiu i participacions en reassegurances i en entitats del mateix grup) en més de 265 mil milions d'euros i el valor total dels actius del sector espanyol en més de 350 mil milions d'euros.

A la vista d'aquestes dades, és inevitable plantejar-se que, quan parlem d'inversió, les asseguradores i els fons de pensions són un actor més,

1. Butlletí d'Informació Trimestral d'Assegurances tercer trimestre de 2019; el càlcul inclou el volum d'actius destinats a la inversió en actius financers del sector, actius financers mantinguts per a negociar, altres actius financers a valor raonable, actius disponibles per a la venda, inversions per compte dels prenedors de les assegurances, inversions mantingudes fins al venciment, derivats de cobertura d'actiu, actius mantinguts per a la venda i exclou els citats anteriorment.

amb la mateixa rellevància estratègica i activitat que la banca i els grans fons d'inversió en els mercats financers. Com veurem més endavant, la composició de les seves carteres revela que inverteixen en tota mena d'actius i, per tant, no estan exempts de realitzar inversions en empreses d'armes.

En el segon capítol realitzem l'habitual actualització de dades de la banca armada que acompanya a la major part d'informes sobre finances i armes que realitzem des de 2008 amb caràcter general, sectorial o territorial. Per a la present actualització hem recollit dades a través de la subcontractació a Pro-
fund Research sobre algunes de les principals empreses d'armes del món i d'Espanya, complementant els informes de: *Shorting our security – Financing the companies that make nuclear weapons*, de la campanya "Don't Bank on the Bomb", de Pax que analitza el finançament de 18 empreses d'armes nuclears (que al seu torn produeixen molts altres sistemes d'armaments); *Worldwide Investments in Cluster Munition A Shared Responsibility*, realitzat també per Pax,

en relació amb la campanya de la Clúster Munition Coalition, per la prohibició de les bombes de dispersió, que identifica el finançament de 7 companyies que encara produeixen aquest armament prohibit en la major part del món.

Partint de les dades de la banca armada espanyola i de la banca armada internacional que opera a Espanya (les dades de les quals es faciliten en l'annex d'aquest informe), elaborem dos epígrafs per aproximar-nos a l'anàlisi de finançament armat del sector assegurador i del dels plans de pensions. Així, en els apartats 2.2 i 2.3 es presenta una taula general amb dades de quota de mercat de les principals asseguradores i plans de pensions, relacionant-ho amb la informació que posseïm sobre el finançament armamentista de les entitats a les quals pertanyen. Tot això, amb l'objectiu de mostrar la vinculació entre els productes financers d'assegurances i pensions, relació en la que encara no s'havia posat el focus des d'un punt de vista de cultura de pau i desarmament.

1. LES ASSEGUADORES I ELS FONS DE PENSIONS, RELLEVANTS INVERSORS INSTITUCIONALS

1.1 EL SECTOR ASSEGUADOR A ESPANYA

Avui en dia, el sector assegurador té un pes rellevant en l'economia, i forma part del nostre dia a dia. L'associació Unesca (Unió Espanyola d'Entitats Asseguradores i Reasseguradores) calcula que el sector assegurador espanyol suposa el 5% del PIB, i l'associació ICEA (Recerca Cooperativa entre Entitats Asseguradores i Fons de Pensions) quantifica en 319.750 milions d'euros les inversions realitzades pel sector assegurador estatal durant el 2019.

Segons la informació recollida en l'últim informe anual, disponible en el moment d'elaboració de la present recerca, *l'Informe d'Assegurances i Fons de Pensions 2018*, les entitats del sector per tipologia aconseguen les 212 entitats d'assegurança directa i 3 entitats de reassegurança o reasseguradora.² Si ens fixem en la composició del sector per la forma jurídica de les seves entitats, observem com, a la fi de 2018, la fórmula jurídica predominant era la de les societats anònimes (134) que, no obstant això, s'ha vist reduïda un 27%

2. Una assegurança és un acord mitjançant el qual un assegurador, denominat cedent, transfereix a un altre assegurador, denominat reassegurador, la totalitat o una part dels seus riscos i aquest rep una part de la prima. És necessari que les companyies asseguradores tinguin riscos similars perquè es garanteixi la seva estabilitat i, per això, comparteixen o cedeixen una part dels seus béns assegurats amb altres companyies. Aquests mecanismes donen solidesa al funcionament de les companyies d'assegurances i tranquil·litat a l'assegurat

des de 2012. A continuació, les mútues³ amb una xifra que es manté molt més estable durant el període analitzat, però que també registra una caiguda del 6,25%; finalment trobem a les mutualitats de previsió social⁴ que així mateix han vist reduir el seu nombre total en cinc, acumulant un descens del 9,24% des de 2012. Com veiem, aquestes dades de reducció del nombre d'entitats donen fe del procés de concentració viscut en els últims anys en el sector assegurador i bancari.

Pel que fa al volum de patrimoni total gestionat pel sector, subdividit en assegurances de vida,⁵ no vida i les reassegurances, segons l'informe de l'exercici 2018 es xifrava en un total de més de 329 mil milions.

3. Són entitats asseguradores privades, que gaudeixen d'una personalitat jurídica pròpia, que no té ànim de lucre i que tenen per objecte donar cobertura als seus socis, siguin persones físiques o jurídiques, dels riscos per elles assegurats. <http://guiasjuridicas.wolterskluwer.es/content/documento.aspx?params=h4sjaaaaaaaaaeamtmsbfjtaaaUNjifArSy0qzszPszUyMLAwMDewAAlkplW65CeHVBak2qY15h5nAgD8qyhXNQAAAA==WKE>

4. Les mutualitats de previsió social són entitats asseguradores privades sense ànim de lucre que exerceixen una modalitat asseguradora de caràcter voluntari complementària al sistema de Seguretat Social obligatòria, mitjançant aportacions a prima fixa o variable dels mutualistes, persones físiques o jurídiques, o d'altres entitats o persones protectores.

5. Existeixen 2 modalitats principals dins de les assegurances de vida, els que cobreixen en cas de mort i els que ho fan en cas de vida. L'assegurança per al cas de mort, també es denomina assegurança de vida risc i solen contractar-se per a rebre en cas de defunció o incapacitat una quantia que supleixi la falta d'ingressos de l'assegurat. L'assegurança en cas de vida, sol denominar-se també, assegurança de vida estalvi. Aquesta categoria de pòlisses d'assegurança de vida i estalvi estan formades per productes més coneguts com Unit Link, Plans de Previsió Assegurats (PPA), Plans Individuals d'Estalvi Sistemàtic (PIAS) i solen subscriure's per a complementar les rendes de jubilació.

La majoria d'aquests, més de 239 mil, van ser destinats a la branca de les assegurances de vida, representant així una mica més del 72,61% del total d'aquesta branca. Les assegurances incloses dins de la categoria de no vida, van suposar un 25,24% del total i, finalment, la categoria de les reassegurances, va suposar el 2,14% del patrimoni total gestionat pel sector.

El mateix informe ens revela també una dada important per a dibuixar i mapejar l'estructura del sector en relació a la seva alta concentració, atès que, malgrat la multitud d'entitats registrades, la quota de mercat està altament concentrada. La DGS⁶ destaca que el sector ha tingut tradicionalment aquesta composició.

Una vintena d'entitats representen la major part de la quota de mercat i un conjunt ampli d'entitats petites, especialitzades en determinats rams o d'àmbit territorial limitat, es reparteixen una quota menor. Al tancament de l'exercici 2018 el sector assegurador espanyol està integrat per un total de 212 entitats asseguradores operatives d'assegurança directa, de les quals 30 representen aproximadament el 80% de la quota del mercat tenint en compte el volum de primes. Les 10 primeres entitats asseguradores en 2018 representen el 47,8%.

La DGS també apunta un altre fet ressenyable: Les connexions d'aquest procés de concentració del sector assegurador amb el procés de reestructuració i concentració bancària esdevingut a l'escalf del FROB i la crisi del 2008 en el sector bancari.

"Aquestes xifres són el resultat d'un procés de reducció gradual en el nombre d'entitats autoritzades que, en els últims anys, ha estat motivada especialment per la reestructuració del sector bancari i que ha incidit directament en els processos de fusió i absorció entre entitats asseguradores vinculades a entitats de crèdit."

En definitiva, el sector assegurador espanyol s'ha caracteritzat en el passat per les reduïdes dimensions de les seves entitats i una competència exterior era gairebé inexistent, però des de 1995, amb la liberalització dels mercats i la reducció dels controls governamentals, la competència va provocar que moltes companyies tanquessin i/o van ser comprades per altres més grans, o que s'haguessin de fusionar.

Actualment la majoria de grans companyies espanyoles estan vinculades a entitats bancàries o pertanyen a grups asseguradors estrangers. Aquest procés ha suposat la pèrdua dels valors constitutius del sector

assegurador, que s'han anat substituint pels valors del model econòmic imperant, on la recerca del benefici és l'única o gran prioritat i on l'escassetat de transparència, l'excessiva burocratització dels processos de les assegurances i la manca d'equitat de molts dels seus contractes, s'han convertit en una manera d'actuar normalitzada.

Avui en dia, els principals productes oferts per les companyies comercialitzadores són assegurances d'automòbils, multirisc de llar, multirisc d'edificis, multirisc de botigues, salut, accidents, responsabilitat civil, riscos industrials, vida, defuncions i plans de pensions. No totes les companyies asseguradores es dediquen a la mateixa activitat. Existeixen, com hem vist anteriorment, dos tipus diferents d'asseguradores directes, de vida i de no vida. Les que es dediquen a les assegurances de vida, també anomenades assegurances de vida estalvi, són aquelles que es contracten per a productes més coneguts com els *Unit Link*, plans de previsió assegurats (PPA), plans individuals d'estalvi sistemàtic (PIAS) i solen subscriure's per a complementar les rendes de jubilació. Les asseguradores de no vida, es dediquen a comercialitzar el que també es denomina assegurança de vida risc. Aquest tipus d'assegurances, solen contractar-se per a rebre, en cas de defunció o incapacitat, una quantia que supleixi la falta d'ingressos de l'assegurat.

Les assegurances són un servei financer de previsió de riscos, on les persones assegurades transfereixen a una entitat les conseqüències econòmiques negatives derivades d'una situació incerta però probable. No obstant això, l'assegurança pot reportar una sèrie de beneficis socials: estimula la responsabilitat enfront de tercers, fomenta l'esperit de previsió entre les persones, permet el desenvolupament econòmic en protegir la producció i les infraestructures, i ofereix productes d'estalvi que li confereixen una elevada capacitat inversora a llarg termini. L'assegurança contribueix a prevenir problemàtiques quotidianes i socials en garantir una cobertura mínima per a tots els seus membres davant dificultats al llarg de la vida, i pot reduir, d'alguna forma, la fractura social entre qui té i qui no té recursos per a afrontar aquestes situacions de dificultat.

En el sector espanyol, 28 entitats es dediquen exclusivament a comercialitzar assegurances de vida, 26 a comercialitzar assegurances de vida i accidents, 2 a comercialitzar assegurances de vida i malaltia, i 18 en comercialitzen totes les categories anteriors. Promouen assegurances de no vida 108 companyies, i 30 comercialitzen assegurances de vida i de no vida. Tan sols tres entitats es dediquen a l'activitat de reassegurança, i ho fan de manera exclusiva. Entre elles hi ha empreses asseguradores que treballen en el sector

6. La DGS, és un òrgan administratiu que depèn de la Secretaria d'Estat d'Economia i Suport a l'Empresa, adscrita al Ministeri d'Economia i Empresa. A la DGS se li atribueixen, funcions pròpies d'un supervisor i tan rellevants per al bon funcionament del sector.

amb exclusivitat i bancs comercials que ofereixen i gestionen directament o indirecta assegurances als seus clients.

Finalment, en un altre dels apartats de l'informe de la DGS citat anteriorment, es parla de la connexió entre el sector assegurador i el sector bancari amb la resta d'entitats financeres, mitjançant vehicles d'inversió directa. Sobre aquest tema, considerem de vital importància destacar el fet que un percentatge, gens menyspreable, de les inversions del sector, un 12,10%, es va invertir el 2018 en el sector bancari, xifra d'exposició pròxima a la dels dos últims anys, un 11,94% el 2017 i 13,48 el 2016. La reinversió en el mateix sector, és a dir en asseguradores i reasseguradores, no obstant això, oscilla entre el 2 i el 3% en els mateixos anys, el 2,90% el 2018. La inversió en altres institucions financeres no monetàries es va elevar a un 10,71% el 2018. Això és degut en part a les necessitats de cobertura de riscos que fan que la inversió en derivats arribés al 5,72% al tancament de 2018. Per tant, en l'escenari d'inversions del sector, l'aposta per invertir en altres entitats financeres es concreta en una xifra del 25,71% el 2018, el valor més elevat dels últims anys, un 23,14% el 2017 i un 24,44% el 2016. Amb tot això podem concloure que, a més de les inversions directes que el sector assegurador pugui destinar a la indústria armamentista, també el pot finançar de manera indirecta, mitjançant les inversions en les entitats financeres tradicionals.

1.2 FONS I PLANS DE PENSIONS A ESPANYA

Quan parlem d'un pla de pensions ens referim a un instrument d'estalvi a llarg termini, constituït de manera voluntària mitjançant una iniciativa privada, l'objectiu únic final de la qual és percebre una renda en els supòsits esmentats per la llei.

La legislació vigent a l'Estat espanyol, mitjançant el Reial decret legislatiu 1/2002 que aprova el text refós de la Llei de Regulació dels Plans i Fons de Pensions i les seves posteriors modificacions, aporta un marc legislatiu i regulador que aborda el funcionament dels plans de pensions. El legislador defineix, en el capítol 1 de la citada llei, la naturalesa i modalitats dels plans i fons de pensions, però també desenvolupa les figures dels actors que intervenen en la seva promoció, gestió o la dels seus beneficiaris directes.

En els dos primers articles de la Llei, s'especifica, entre altres coses, la raó d'existir dels fons de pensions: donar compliment als plans de pensions. Cal destacar que a més, aquests mai podran tenir personalitat jurídica pròpia. L'article 3, per la seva part, determina els tres actors clau que expliquen l'existència d'un pla de pensions: l'entitat o entitats promotores, els partícips

i les persones beneficiàries. Les entitats promotores poden ser qualsevol entitat, corporació, societat, empresa, associació, sindicat o col·lectiu que instin la creació d'un pla de pensions obtenint el qualificatiu d'entitat promotora. Els partícips només poden ser persones físiques, independentment de si fan o no aportacions al pla, i les persones beneficiàries del pla de pensions són aquelles que tenen dret a percebre les retribucions, independentment que hagin estat o siguin-partícips.

Finalment, cal esmentar que podem dividir les diferents tipologies de plans de pensions en dos grups: respecte dels seus subjectes constituents o respecte a les obligacions estipulades. Conèixer aquesta classificació és útil per a situar cadascuna d'aquestes tipologies i identificar-les amb els seus promotors, partícips o beneficiaris i, d'aquesta manera, situar-les si parlem de la classificació mitjançant subjectes constituents en el pla col·lectiu o bé l'individual. De tal manera que existeixen plans de pensions d'ocupació o treball, associats i individuals. Segons les seves obligacions estipulades trobem tres tipus de plans: de prestació definida, d'aportació definida i els plans mixtos.⁷ En aquest informe posarem l'accent en els sistemes de pensions d'ocupació, tant en el cas de l'exemple de l'ajuntament de Barcelona, al qual es fa referència, com en la taula de dades sobre els plans de pensions que financen empreses d'armes en el capítol 2.

En relació a l'evolució i la situació actual dels fons i plans de pensions en l'Estat espanyol, cal esmentar que, a la fi de l'any 2018 hi havia constituïts a Espanya 2.624 plans de pensions, distribuïts en 1.496 fons de pensions, xifra que va disminuint anualment des del seu punt més alt el 2013, quan la xifra de fons de pensions constituïda era de 1.744; per tant, el nombre total de fons s'ha reduït un 14,22% en tan sols 5

7. Classificació segons els seus subjectes constituents: a) Sistema d'ocupació: Plans de qualsevol entitat, corporació, societat o empresa i que els seus partícips siguin els empleats d'aquests. En els plans d'aquest sistema el promotor només ho podrà ser d'un, al qual exclusivament podran adherir-se com a partícips els empleats de l'empresa promotora, inclòs el personal amb relació laboral de caràcter especial independentment del règim de la Seguretat Social aplicable. La condició de partícips també podrà estendre's als socis treballadors i de treball en els plans d'ocupació promoguts en l'àmbit de les societats cooperatives i laborals, en els termes que reglamentàriament es prevegin. b) Sistema associat: Els plans de sistema associat són aquells en què el promotor o els promotors dels mateixos, siguin qualsevol associació o sindicats, sent els partícips els seus associats, membres o afiliats. c) Sistema individual: Correspon a plans el promotor dels quals són una o diverses entitats de caràcter financer i que els seus partícips són qualsevol persona física. Classificació segons les seves obligacions estipulades: a) Plans de prestació definida: En aquests tipus de pla es defineix com a objecte la quantia de les prestacions a percebre pels beneficiaris. b) Plans d'aportació definida: Són aquells en els quals l'objecte definit és la quantia de les contribucions dels promotors i, si és el cas, dels partícips en el pla. c) Plans mixtos: Es defineix simultàniament, la quantia de la prestació i la quantia de la contribució. Els plans dels sistemes d'ocupació i associats podran ser de qualsevol de les tres modalitats anteriors i els del sistema individual solo de la modalitat d'aportació definitiva.

exercicis. El mateix ha succeït amb el nombre total de plans que el 2013, ascendia a 3.075 i també ha acumulat una caiguda del 14,66%. Les entitats gestores han caigut un 11,11% de les 90 a les 80 entitats el 2018 i les entitats dipositàries⁸ han acumulat una caiguda del 38,33% respecte del 2013.

El sector assegurador i de fons de pensions ha viscut un procés de concentració semblant al bancari. En l'informe complet redactat per la DGS –el més recent a dia d'avui– publicat amb informació del quart trimestre de 2018, podem observar les dades en relació amb les xifres de nombre de fons per entitat dipositària. Aquesta taula d'agrupació d'entitats dipositàries, segons nombre de fons contractats de 2018, llança dades interessants, ja que mostra un alt grau de concentració dels fons de pensions. Només quatre entitats dipositàries concentren 1.043 fons de pensions, quan el total ascendeix solament a 1.496. Per tant, aquestes 4 entitats concentren gairebé el 70% dels fons de pensions. Si ampliem una mica més el rang, observem dues entitats que gestionen més de 50 fons, i amb elles el percentatge ascendeix a un 81%. Per tant, podem concloure que, tan sols en 6 entitats financeres es dipositen més del 80% del patrimoni dels fons de pensions.

Com és lògic, una mica més dispersa és la relació d'entitats gestores per nombre de fons gestionats. Les sis gestores que més fons de pensions gestionen agrupades sumen un total de 588, i, per tant, gestionen un 39,30% dels fons contractats el 2018.

D'altra banda, en relació al patrimoni dels fons de pensions i la distribució percentual de les seves inversions, l'informe de la DGS, aborda un espai-temps de 20 anys per a analitzar aquesta magnitud tan rellevant. Al 1998, el patrimoni gestionat pels fons d'inversió era de tan sols 27.478 milions d'euros. Aquest muntant va aconseguir el seu màxim en la sèrie històrica reportada al 2017, en arribar als 110.735 milions d'euros. Tot i així, aquest valor es va veure reduït en l'exercici 2018 als 105.889 milions d'euros. Malgrat això, des de 2013, el creixement en patrimoni dels fons de pensions ha estat del 13,85%, el que representa un augment considerable.

8. Les entitats dipositàries són les encarregades de realitzar tasques com les relacionades amb la custòdia dels actius i vigilància de l'entitat gestora, efectuar únicament aquelles operacions acordades per l'entitat gestora que s'ajustin a les disposicions legals i reglamentàries, la instrumentació dels cobraments i pagaments derivats dels Plans de Pensions, la canalització del traspàs del compte d'un Pla de Pensions a un altre fons i la recepció dels valors propietat del fons, garantint la seva custòdia i expedint documents justificatius, portant la comptabilitat dels moviments del fons de pensions i el càlcul del seu valor liquidatiu Mapfre (2020): "entitat dipositària (depository entity)" en Diccionari MAPFRE d'Assegurances, https://www.fundacionmapfre.org/fundacion/es_es/publicaciones/diccionario-mapfre-segueros/e/entidad-depositaria.jsp, consultat el 10 de juliol de 2020.

Les inversions financeres dels fons de pensions representaven, el quart trimestre de 2018, el 91,36% del total, mentre que a la fi de 2013 representaven un 90,30%. Com s'observa, la variació d'aquest percentatge és mínima al llarg d'aquests anys. Si observem la composició del percentatge total d'inversions financeres, veiem reflectits canvis substancials, motivats principalment per la irrupció en l'anàlisi de les inversions en institucions d'inversió col·lectiva⁹ estrangera, dividides en fons i societats d'inversió i de capital de risc. Aquestes suposen en la cartera total un 25,37%, assumint les estrangeres el 23,01% del total, deixant les inversions espanyoles en tan sols un 36% del total de la cartera.

No obstant això, aquesta partida no és encara la més important del total de la cartera, que continua sent la renda fixa, amb un percentatge del 49,66% enfront d'un 62,03% l'any 2013, un descens considerable de 12,37 punts percentuals del total de la cartera. A més, s'ha invertit la relació renda fixa nacional-estrangera, ja que el 2013 la nacional ocupava el 51,01% d'aquesta categoria d'inversions, mentre que el 2018 només ocupava el 23,60% deixant pas el 2018 a una preponderància de la renda fixa estrangera.

La inversió en renda variable s'ha vist també reduïda en un percentatge acusat, descendint del 22,31% total a tan sols el 14,26%, essent predominant l'aposta per la renda variable estrangera en un 11,36%. A la vista d'aquestes dades, sembla raonable extreure'n algunes conclusions com, per exemple, l'augment substancial de la inversió en institucions d'inversió col·lectiva del patrimoni dels fons. Aquest augment ha anat en detriment de la inversió en renda fixa i en renda variable, que han vist reduït el seu percentatge. També observem que la inversió estrangera predomina en el 2018 folgadamente sobre les inversions nacionals, a diferència d'anys anteriors.

1.3 EL CAS DEL FONS DE PENSIONS DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA

El cas d'estudi concret que hem analitzat en aquest informe, ha estat el del fons de pensions de l'Ajuntament de Barcelona. Únicament s'ha aconseguit obtenir dades suficients per a permetre'ns fer una comparativa del fons i la seva política d'inversió respecte a la del sector. En concret, l'objecte d'anàlisi ha estat el fons de pensions denominat *Ajuntament*

9. Les Institucions d'Inversió Col·lectiva (IIC) tenen per objecte la captació de fons, béns o drets del públic per a gestionar-los i invertir-los en béns, drets, valors o altres instruments, financers o no, establint-se el rendiment de l'inversor en funció dels resultats col·lectius. La seva forma jurídica pot ser de Fons o Societat d'Inversió. <http://www.inverco.es/20/22/25>.

de Barcelona Fons de pensions,¹⁰ que va rebre l'autorització per a començar a operar l'any 1995 essent un tipus de fons catalogat com d'ocupació tancada. El patrimoni total d'aquest fons ascendeix, a data de novembre de 2019, a 30.799.360,54 €.00.

L'entitat gestora del fons de pensions és Gestió de Previsió i Pensions Entitat Gestora de Fons de Pensions S.A.¹¹ Tan sols té tres accionistes, Banc Bilbao Biscaia Argentaria S.A, Unió General de Treballadors d'Espanya i la Confederació Sindical de Comissions Obreres. No totes elles tenen la mateixa representació accionarial, el BBVA S.A, controla el 60% de les accions de l'empresa de gestió de fons de pensions, mentre que els dos sindicats únicament controlen respectivament el 20%.-

El BBVA S.A és l'entitat dipositària del fons de pensions.¹² Manté en actiu més de 68 fons de pensions on estan inclosos 388 plans de pensions, segons dades de INVERCO.¹³

Si comparem aquests criteris d'inversió i l'estructura patrimonial del fons amb la composició de la cartera sectorial, podem observar que en primer lloc, el percentatge de renda fixa és molt elevat en comparació amb la cartera sectorial, un 49,66%, i gairebé frega el 73% amb un marge +/-10%. Així doncs, podem afirmar que estem davant d'un pla de pensions de renda fixa mixta que pot invertir fins un 30% en renda variable. En concret, en aquest pla s'afegeix l'especificitat en que s'aposta per invertir entorn del 5% del pla que denomina "nous actius". En segon lloc, malgrat això, observem que la posició mantinguda en renda variable és superior a la mantinguda per la cartera sectorial, que tan sols inverteix un 14,26% enfront del 21,68% del fons de pensions de l'Ajuntament de Barcelona, augmentant així les possibilitats de poder invertir directament en indústries amb un impacte social o mediambiental negatiu o menys discutible, o bé indirectament, mitjançant la inversió en fons d'inversió que ho facin.

Composició de la cartera del fons de pensions de l'Ajuntament de Barcelona¹⁴ Comparativa amb la cartera sectorial

Patrimoni total del Fons: 30.799.360,54 €

Estructura Patrimonial:

- Renda Fixa (durada 3,55) 72,86%
- Renda Variable 21,68%
- Inversions alternatives 1,83%
- Compte corrent 3,64%

Política d'Inversions vigent del Fons:

Renda fixa: Mantenir una estructura de cartera a l'entorn del 75%, amb un +/- 10% de marge, i amb un grau de sensibilitat al voltant de 3 amb un rang d'actuació 3,6.

Renda variable global: Invertir en renda variable el 20% del patrimoni total del fons, amb una fluctuació de +/-10%. D'aquesta inversió fins a un 5% en àrea EUA i un altre 1% en àrea Japó (percentatge referit al patrimoni total del fons).

Nous actius: Entre el 0% i el 10% del patrimoni del Fons amb una mitjana del 5%.

10. L'Ajuntament de Barcelona Fons de pensions té clau F0424 i CIF V60928975 inscrit en el Registre Mercantil de Barcelona, en el foli 93 del tom 28.508 de la secció general, fulla número B135542, inscripció 3a integrant-se obligatòriament en l'esmentat Fons les contribucions al seu Pla.

11. La seva clau en el registre corresponent de la DGS és G0133. El domicili social es troba al carrer Azul, Ciudad BBVA, 4, Madrid.

12. Clavi D0025

13. Interco (2019): "Estadístiques trimestrals de INVERCO. Desembre 2019. Rànquing per grups". Consultat el 14 de març de 2020. <http://www.inverco.es/38/0/104/2019/12>

14. Informació extreta de l'última circular informativa enviada per la Comissió de Control del Pla de Pensions del Grup Ajuntament de Barcelona a les persones beneficiàries el novembre de 2019.

2. BANCS, ASSEGUADORES I FONDS DE PENSIONS QUE FINANCEN ARMES

2.1 RÀNQUING DE LA BANCA ARMADA ESPANYOLA

Com podem observar en les taules actualitzades dels rànquings de la banca armada espanyola i de la banca armada estrangera que opera a Espanya,

apareixen fins a 42 entitats financeres locals que financen empreses d'armes amb uns 12 mil milions d'euros. Entre elles destaquen el BBVA i el Santander, el finançament dels quals al sector armamentístic suposa el 62% del total de la banca armada espanyola.

Si als dos grans bancs armats espanyols afegim l'empresa pública Societat de Participacions Industrials, podem observar com entre tres entitats s'assoleix el 89% del total. Cal destacar la resta d'entitats amb xifres rellevants de finançament d'empreses d'armes: Bankia, Banca March, Banc Sabadell, Acciona i CaixaBank, donant com a resultat que els cinc grans bancs, que copen el 68,5% de quota mesurada en actius del sector¹⁵ continuen essent els grans finançadors de les empreses d'armes, juntament amb Banca March, que si bé és un banc menor en quota de mercat, destaca per la seva insistència en el finançament d'armament.

Pel que fa a les empreses d'armes finançades, cal destacar la diferència principal entre BBVA i Santander, els quals financen any rere any les principals empreses d'armes del món i d'Espanya, sense un aparent filtre en la seva elecció, bé basant-se en la tipologia de l'armament finançat o en l'extensió dels mercats als quals arriben les seves armes. Tant BBVA com Santander financen als principals fabricants d'armes nuclears, míssils, avions de combat, vaixells de guerra i munició de tota mena. En relació a les empreses d'armes finançades destaca Banc Sabadell, per la seva aposta en mantenir clients de gran pes en la producció armamentística mundial, com Raytheon o General Dynamics, la qual cosa mostra una tendència del Banc Sabadell a imitar al BBVA i Santander, permetent que en la seva cartera apareguin empreses probablement molt rendibles per al banc, però les armes del qual protagonitzen l'armamentisme de bona part de les regions del món en conflicte armat o amb situacions securitàries d'enorme inestabilitat.

Seguint amb el repàs del finançament d'armes de major controvèrsia dels bancs espanyols, cal esmentar l'aposta per la indústria d'armes nacional de dues empreses de coneguda trajectòria en el sector militar per raons diferents: Indra, pel desenvolupament de productes i serveis tecnològics aplicats a míssils i avions de guerra entre altres productes de control i vigilància fronterera,¹⁶ i Maxam, una important empresa de munició que, amb una clara relació comercial amb

15. Martínez, M (2019): "Els cinc grans bancs ja copen el 70% del mercat amb menys competència", Expansión, disponible en <https://www.expansion.com/empresas/banca/2019/06/22/5d0cd7ede5fdea16328b4599.html>, consultat el 10 de juliol de 2020.

16. La Vanguardia (2020): "Pacifistes demanen a Indra deixar la seva participació en la producció d'armament, disponible en <https://www.lavanguardia.com/vida/20200625/481947866649/pacifistas-piden-indra-dejar-el-seu-participacion-en-la-produccion-de-armament.html>.

Taula 1. Rànquing banca armada espanyola 2020

N.	Entitat financera	Euros corrents	Empreses
1	BBVA	4.450.765.116,82 €	Aecom, Airbus, Boeing, BWX Technologies, General Dynamics, Honeywell, Jacobs Engineering, Navantia, Maxam, Indra, Leonardo, Dassault, Raytheon
2	SEPI	3.213.030.214,58 €	Airbus, Indra
3	Santander	2.948.912.315,37 €	Airbus, Boeing, Embraer, Fluor, Honeywell, Safran, Serco, Thales, Navantia, Maxam, Indra, Leonardo, Rolls-Royce, Aselsan, Dassault
4	Bankia	283.527.727,19 €	Maxam, Navantia, Raytheon, Indra
5	Banca March	218.827.821,12 €	Indra, Maxam
6	Sabadell	169.240.937,02 €	Aecom, General Dynamics, Maxam, Raytheon
7	Acciona	151.607.443,26 €	Indra, Dassault
8	Caixabank	121.197.398,58 €	Indra, Maxam
10	ICO	84.952.879,33 €	Maxam
11	Bankinter	66.311.891,11 €	Indra, Navantia
12	Unicaja Banco	56.003.698,07 €	Indra, Maxam, Leonardo
13	Banco Mediolanum	55.386.074,99 €	Fincantieri, Indra, Leonardo, Raytheon technologies
14	Ibercaja	38.502.929,66 €	Indra, Maxam, Serco
15	Caja rural	28.941.947,46 €	Indra, Maxam, Dassault
16	Abanca	26.578.207,08 €	Maxam
17	Liberbank Group	26.578.207,08 €	Maxam
18	Abante Asesores	4.817.094,78 €	Indra
19	EDM Group	4.281.742,50 €	Indra
20	Renta 4 Banco	3.642.795,02 €	Indra
21	Mutua Madrileña	3.283.599,54 €	Indra
22	Gesconsult-Finconsult Group	2.040.580,00 €	Indra
23	Novo Banco Gestion	1.501.357,14 €	Indra, Leonardo, Dassault
24	Cimd Group	1.412.830,36 €	Indra, Dassault, Raytheon
25	GVC Gaesco Group	1.129.278,85 €	Indra
26	Miurex Inversiones Hispania	789.657,98 €	Indra, Leonardo
27	Tressis Gestion	769.071,23 €	Leonardo, Raytheon
28	Laboral Kutxa	768.416,00 €	Dassault
29	Dunas Capital	707.893,13 €	Raytheon
30	Acacia inversion	657.047,35 €	Dassault, Raytheon
31	Banco Caminos	644.688,30 €	Indra
32	Esfera Capital	578.482,63 €	Elbit Systems, Indra, Dassault, Raytheon
33	Value Tree Wealth & Asset Management	544.767,47 €	Leonardo
34	Gesbusa	317.600,00 €	Indra
35	Dux inversores	308.701,10 €	Indra, Dassault
36	Credit Andorra Financial Group	216.277,66 €	Indra
37	Metagestión	172.075,68 €	Indra
38	Gesiuris Asset Management	163.461,74 €	Raytheon
39	Telefónica Capital	143.381,45 €	Indra
40	Auriga Capital Investments	142.181,79 €	Indra
41	Euroagentes Gestión	81.234,14 €	Indra
42	Alantra Partners	78.145,48 €	Indra
	TOTAL	11.969.557.170,03 €	

Font: Elaboració pròpia

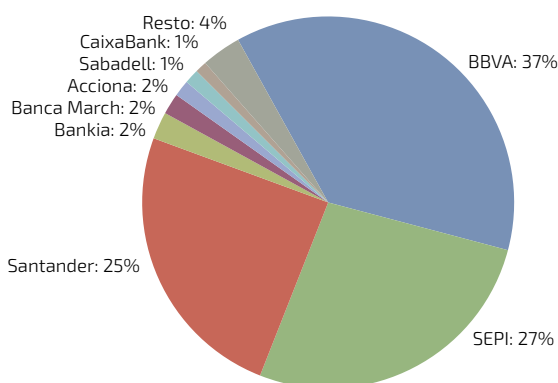
Aràbia Saudita,¹⁷ s'ha convertit en un dels principals clients d'armes del món, per la participació de l'exèrcit d'aquest país en la Guerra de Iemen.¹⁸

D'altra banda, pel que fa als bancs que financen el sector armamentístic amb volums menors, Bankinter, Unicaja, Ibercaja, Banco Mediolanum, Caja Rural; Abanca, Liberbank, Laboral Kutxa, Banco Caminos, apareixen en la llista de bancs armats espanyols, les inversions dels quals semblen respondre -més que a un interès i intencionalitat explícita de ser partícips del sector armamentista, com ocorre amb els bancs anteriorment esmentats-, a una gestió inapropiada des d'un punt de vista de valors i respecte per la pau i els drets humans.

D'altra banda, en relació al finançament del que, en els informes de banca armada denominem com a banca estrangera que opera a Espanya, podem veure l'elevat volum de finançament d'armes dels grans bancs d'EEUU que, per tenir una menor implantació comercial a l'Estat espanyol, no són comentats amb més detall. No obstant això, apareixen a la llista de bancs amb molt elevat finançament d'armes, dos bancs europeus amb una àmplia presència al mercat bancari espanyol. És el cas de Deutsche Bank i ING. En el gràfic 2 destaquem la importància d'aquests dos bancs, inclosos entre els grans finançadors d'armes a Espanya, al costat de BBVA i Santander. Com es pot observar, tenen un gran protagonisme en la mateixa direcció tant Allianz com Axa, dues entitats financeres asseguradores, amb xifres de finançament d'empreses d'armes que superen les de la majoria dels bancs comercials o d'inversió que apareixen en aquest informe. La informació detallada sobre les entitats financeres estrangeres que operen a Espanya es troba a la taula 1 de l'annex.

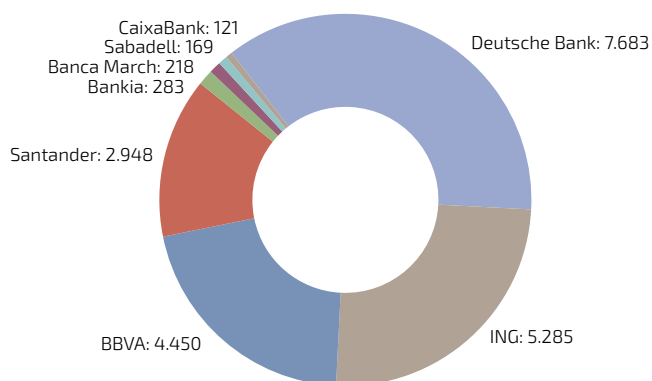
17. González, M. (2020): "La indústria de municions atribueix la seva crisi a l'embargament 'de facto' a l'Aràbia Saudita", disponible en El País, https://elpais.com/politica/2020/02/09/actualitat/1581279741_634771.html, consultat el 5 de juliol de 2020.
18. Urrutia, P. i altres (2020): Guerra a Iemen: responsabilitats saudites, complicitats europees, Escola Cultura de Pau, Centre Delàs d'Estudis per la Pau i Institut de Drets Humans de Catalunya <https://escolapau.uab.cat/informes-2/guerra-en-yemen-responsabilidades-sauditascomplicidades-europees>, consultat el 5 de juliol de 2020.

Gràfic 1. Distribució del finançament d'armes de la banca armada espanyola 2020

Font: Elaboració pròpia

Gràfic 2. Les 8 entitats financeres amb major finançament en armes amb elevada implantació comercial a Espanya

Font: Elaboració pròpia

Milions d'euros corrents

2.2 LA RELACIÓ DE LES ASSEGUADORES I EL FINANÇAMENT DE LES ARMES

En aquest apartat mostrem, a la Taula 2, el nom de l'entitat financera a la qual està vinculada l'asseguradora, acompanyada de la quota de mercat,¹⁹ les empreses d'armes finançades per l'entitat financera -bé sigui banc o empresa únicament d'assegurances-, i la xifra total del finançament d'armes de l'entitat.

A continuació, a la taula 3 i el gràfic 3, es mostra el rànquing nacional d'asseguradores armades, incorporant-hi les entitats estrangeres que operen a Espanya, seguint la metodologia de vincular entitat financera i asseguradora.

Tot això amb l'objectiu de mostrar la relació entre les principals marques i productes relacionats amb les assegurances i la fabricació d'armament, a fi d'incorporar una nova variable en la línia d'estudi dels informes de Banca Armada, a través de la que els clients puguin prendre decisions de desinversió i desvinculació d'asseguradores que ajuden de manera directa o indirecta a sustentar la producció armamentista.

Establir jerarquies de fàcil visualització, com els rànquings basats en el volum monetari del finançament d'empreses d'armes, està en aquest cas relegat a un segon pla, donada la predominança de les relacions indirectes de finançament de la indústria d'armes entre l'empresa d'assegurances i l'entitat financera matriu de la mateixa, o que utilitza l'empresa d'assegurances en qüestió per a oferir aquests productes als seus clients.

En primer lloc cal assenyalar com a empreses asseguradores armades de primer ordre -amb grans finançaments d'empreses d'armes-, a BNP Paribas Cardif Assurance, Axa, Allianz, Generali, Liberty, Aegon i AIG. Els casos d'Allianz i Axa són els que presenten major controvèrsia des d'un punt de vista d'asseguradores armades, ja que totes dues són empreses asseguradores de gran volum a Espanya i al món, que destaquen en les seves inversions en armes per sobre de la majoria d'empreses del sector. A més, tant Axa com Allianz financen empreses d'armes de tot el món

que abasten tota mena d'armes i municions, fins i tot les nuclears. El cas de Generali és rellevant en quant al finançament d'empreses d'armes amb una trajectòria polèmica des d'un punt de vista de la cultura de pau i drets humans, entre les quals destaca la italiana Leonardo.

En aquest sentit, cal remarcar el paper de Zurich Assegurances, que a més de finançar a Raytheon -empresa especialitzada en míssils-, comparteix amb el Banc Sabadell la divisió d'assegurances d'aquesta entitat financera que, com hem esmentat en l'apartat anterior, és un dels bancs més actius en el finançament del sector militar.

D'altra banda, podem observar com el conglomerat de marques de productes d'assegurances de CaixaBank lidera el mercat assegurador espanyol, i té relació directa amb el finançament d'empreses d'armes com Indra i Maxam. El següent cas rellevant és el de Mapfre, que apareix com a asseguradora armada per la seva relació directa amb Bankia, amb qui comercialitza bona part dels seus productes. El cas de Línia Directa està clarament vinculat al finançament d'armes de Bankinter, l'entitat financera a la qual pertany, i que finança Indra i Navantia, aquesta última l'empresa militar pública espanyola que exporta vaixells de guerra a l'exèrcit de l'Aràbia Saudita. Mútua Madrilènia, amb una elevada quota de mercat, finança, encara que amb una quantitat relativament menor, l'empresa de tecnologia militar Indra. Santander Assegurances i BBVA Assegurances, amb quotes de mercat menors, encara que amb enormes volums de finançament d'empreses d'armes, són les principals entitats financeres armades d'Espanya, i estan situades entre les primeres del món en el suport a la indústria armamentista. March Vida, com a producte d'assegurances de Banca March, hi apareix de manera destacada, mentre la seva matriu es troba entre els cinc bancs espanyols amb major finançament armamentista.

Finalment, mereixen especial esment Ibercaja Vida, RGA Assegurances, Helvetia i Abanca Vida, així com Cajamar Assegurances Generals i Vida (inclosos en Generali i Lagun Aro), com a productes comercials vinculats a entitats bancàries amb finançament en empreses d'armes identificades, encara que amb quanties menors.

19. La quota de mercat prové de les dades aportades a l'Informe Núm. 1590: Evolució del Mercat Assegurador. Estadística a desembre 2019. Associació ICEA. Febrer, 2020.

Taula 2. Empreses d'assegurances i finançament d'empreses d'armes a Espanya

Entitat financera	Asseguradora	Quota de mercat	Empreses d'armament finançades	Finançament d'empreses d'armes
CaixaBank S.A	VidaCaixa, S.A; SegurCaixa Adeslas	13,38%	Indra, Maxam	121.197.398,58 €
Bankia (incluye BFA Holding)	Mapfre	11,43%	Indra, Maxam, Raytheon	85.733.399,06 €
Bankinter	Mapfre	1,39%	Indra, Navantia	66.311.891,11 €
	Linea directa			
Grupo Mútua Madrileña	Mutua Madrileña	8,50%	Indra	3.283.599,54 €
	SegurCaixa Adeslas S.A			
Allianz	Allianz	5,35%	Aecom, Aerojet Rocketdyne, BAE Systems, Boeing, Fincantieri, Fluor, Honeywell, Huntington Ingalls Industries, Indra, Northrop Grumman, Rheinmetall AG, Safran, Serco, Textron, Leonardo, Raytheon, Rolls-Royce	1.559.548.068,98 €
	Allianz Popular Vida			
	Fenix Directo			
Zurich	Zurich Insurance	4,60%	Raytheon	9.354.224,15 €
	Zurich Vida			
Sabadell	Bansabadell Seguros Generales	4,60%	Aecom, General Dynamics, Maxam, Raytheon	169.240.937,02 €
	Bansabadell Vida			
Grupo AXA*	Axa Seguros Generales	4,60%	Aecom, BAE Systems, Boeing, Elbit Systems, Honeywell, Huntington Ingalls Industries, Jacobs Engineering, Northrop Grumman, Serco, Leonardo, Raytheon, Rolls-Royce	5.336.684.413,05 €
	Axa Aurora Vida			
	Axa XL			
	Inter Partner Assistance			
Assicurazioni Generali S.p.A.	Generali	3,80%	Indra, Leonardo, Dassault, Raytheon, Rolls-Royce	34.184.859,12 €
	Generali Seguros			
	Cajamar Vida			
	Cajamar Seguros Generales			
Banco Santander S.A	Santander Seguros	2,64%	Airbus, Boeing, Embraer, Fluor, Honeywell, Safran, Serco, Thales, Navantia, Maxam, Indra, Leonardo, Rolls-Royce, Aselsan, Dassault	2.948.912.315,37 €
BBVA	BBVA Seguros	2,19%	Aecom, Airbus, Boeing, BWX Technologies, General Dynamics, Honeywell, Jacobs Engineering, Navantia, Maxam, Indra, Leonardo, Dassault, Raytheon	4.450.765.116,82 €
Ibercaja	IberCaja Vida	1,46%	Indra, Maxam, Serco	38.502.929,66 €
Grupo Liberty	Liberty Seguros	1,22%	Aecom, Airbus, BAE Systems, General Dynamics, Lockheed Martin, Orbital ATK, Raytheon technologies, Rolls-Royce	339.109.208,90 €
Caja Rural	Seguros RGA	1,06%	Indra, Maxam, Dassault	28.941.947,46 €
Grupo March	March Vida	0,86%	Indra, Maxam	218.827.821,12 €
Aegon	Santander Generales	0,85%	BAE Systems, Boeing, Lockheed Martin, Leonardo, Raytheon technologies, Rolls-Royce	380.937.444,78 €
	AEGON España			
	Santander Vida			
	LiberBank Vida y Pensiones			
Helvetia	Helvetia	0,70%	Raytheon, Rolls-Royce	3.262.388,20 €

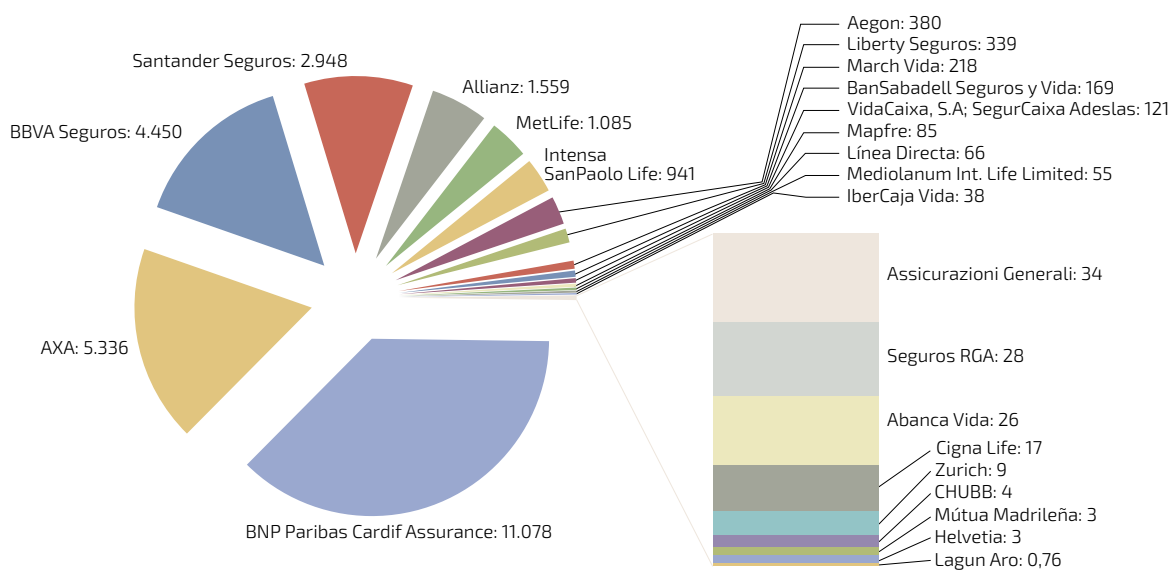
Entitat financera	Asseguradora	Quota de mercat	Empreses d'armament finançades	Finançament d'empreses d'armes
BNP Paribas	Cardif Assurance Vie	0,52%	Aecom, Airbus, BAE Systems, Bechtel, Boeing, BWX Technologies, Fluor, Honeywell, Jacobs Engineering, Northrop Grumman, Rheinmetall AG, Saab, Safran, Thales, Aselsan, Dassault, Elbit Systems, Fincantieri, Indra, Leonardo, Navantia, Raytheon technologies, Rolls-Royce	11.078.539.426,13 €
	Cardif Assurances Risques Divers			
Grupo Abanca	Abanca Vida	0,46%	Maxam	26.578.207,08 €
CHUBB European Group Limited	Chubb European	0,36%	Raytheon technologies	4.588.000,00 €
Grupo AIG	AIG Europe	0,30%	Airbus, Aselsan, BAE Systems, Boeing, Elbit Systems, Fluor, Huntington Ingalls Industries, Lockheed Martin, Northrop Grumman, Textron, Leonardo, Dassault, Raytheon technologies, Rolls-Royce	763.086.826,24 €
Laboral Kutxa	Lagun Aro	0,28%	Dassault	768.416,00 €
Banco Mediolanum	Mediolanum International Life Limited	0,24%	Fincantieri, Indra, Leonardo, Raytheon technologies	55.386.074,99 €
Grupo MetLife	MetLife Europe Dac	0,19%	BAE Systems, Boeing, Fluor, Honeywell, Huntington Ingalls Industries, Jacobs Engineering, Lockheed Martin, Northrop Grumman, Orbital ATK, Safran, Serco, Textron, Raytheon technologies, Rolls-Royce	1.085.160.660,93 €
	Metlife Europe Insurance Limited			
Cigna	Cigna Life	0,16%	Huntington Ingalls Industries, Raytheon	17.721.349,52 €
Intensa SanPaolo	Intensa San Paolo Life	0,03%	Boeing, Fincantieri, Fluor, Honeywell, Serco, Leonardo, Raytheon technologies, Rolls-Royce	941.429.817,99 €

Fuente: Elaboración propia

* incluye BFA Holding

** incluye Axa Equitable

Gràfic 3: Asseguradores armades que operen a Espanya

Font: Elaboració pròpia

Milions d'euros corrents

Taula 3. Rànquing d'entitats asseguradores armades que operen a Espanya

N.	Asseguradora	Finançament armes
1	BNP Paribas Cardif Assurance	11.078.539.426,13 €
2	AXA	5.336.684.413,05 €
3	BBVA Seguros	4.450.765.116,82 €
4	Santander Seguros	2.948.912.315,37 €
5	Allianz	1.559.548.068,98 €
6	MetLife	1.085.160.660,93 €
7	Intensa SanPaolo Life	941.429.817,99 €
8	AIG	763.086.826,24 €
9	Aegon	380.937.444,78 €
10	Liberty Seguros	339.109.208,90 €
11	March Vida	218.827.821,12 €
12	BanSabadell Seguros y Vida	169.240.937,02 €
13	VidaCaixa, S.A; SegurCaixa Adeslas	121.197.398,58 €
14	Mapfre	85.733.399,06 €
15	Línea Directa	66.311.891,11 €
16	Mediolanum International Life Limited	55.386.074,99 €
17	IberCaja Vida	38.502.929,66 €
18	Assicurazioni Generali	34.184.859,12 €
19	Seguros RGA	28.941.947,46 €
20	Abanca Vida	26.578.207,08 €
21	Cigna Life	17.721.349,52 €
22	Zurich	9.354.224,15 €
23	CHUBB	4.588.000,00 €
24	Mútua Madrileña	3.283.599,54 €
25	Helvetia	3.262.388,20 €
26	Lagun Aro	768.416,00 €
TOTAL ASSEGUADORES		29.768.056.741,80 €

2.3 ELS FONS DE PENSIONS I EL FINANÇAMENT DE LES ARMES

Un altre dels elements innovadors respecte a anys anteriors en l'anàlisi de la banca armada que abordem en aquest informe, és el referit als fons de pensions. Tal com hem avançat en el capítol 1, s'ha realitzat una breu aproximació al funcionament dels fons de pensions utilitzant el cas d'una administració pública, *l'Ajuntament de Barcelona*, amb dos objectius principals: 1.- Incorporar la qüestió dels fons de pensions al debat moral en l'elecció de les empreses que hi ha darrere, per tal de poder incorporar criteris ètics al

procés decisor de cada fons de pensions; 2.- Ampliar l'espectre de productes financers que, com a clients, contractem en les entitats financeres, i que tenen un impacte directe en la promoció i suport de les indústries en les quals recauen les inversions que aquests fons realitzen.

Com és lògic, la nostra anàlisi se centra en el cas de les empreses d'armes, ja que la motivació d'aquest informe és el de promocionar la cultura de pau i evitar la possibilitat de la guerra a través del desarmament, en el que també hi juga un paper rellevant el destí dels estalvis de persones individuals, que acaben en plans de pensions.

Existeixen diverses opcions per abordar els fons de pensions, però seguint la narrativa del present informe i les limitacions espai-temps, en la taula 4 es mostra la relació entre els fons de pensions del sistema d'ocupació i el finançament de les armes. La metodologia utilitzada és la mateixa que en el cas de la taula 2 sobre asseguradores, vinculant el fons de pensions amb l'entitat financera matriu que el gestiona. Tal com ocorre amb les asseguradores, també existeixen fons de pensions que gestionen empreses especialitzades, com és el cas de Fonditel, encara que en el cas espanyol són l'excepció.

De tal manera que si tenim en compte el patrimoni de 30.354 milions d'euros dels fons de pensions de sistema d'ocupació espanyola, en la taula 4 podem observar el següent: Les entitats amb majors patrimonis gestionats en fons de pensions de sistema d'ocupació són CaixaBank i BBVA, acaparant el 50% del total. Els bancs que completen el rànquing per volum de patrimoni en fons de pensions d'ocupació, coincideixen amb els principals bancs espanyols i amb els primers finançadors d'armament: Santander, Bankia i Banc Sabadell, encara que apareixen Fonditel, empresa del Grup Telefónica que inverteix en Indra, i Ibercaja, que com hem vist anteriorment, té una participació a tenir en compte en la indústria armamentista, finançant a Indra, Maxam i Serco. Finalment, l'últim banc amb una quota significativa en els fons de pensions de sistema d'ocupació espanyola és Abanca Pensions, seguit d'altres entitats financeres que ofereixen als seus clients serveis financers complets, fins i tot amb relativament reduïda presència en el mercat espanyol, com Liberbank, Mútua Madrilènia, Axa, Generali, Caixa Rural, Unicaja i Grup March.

Taula 4. Fons de pensions de sistema d'ocupació gestionats per entitats espanyoles i finançament d'empreses d'armes de les entitats gestores

N.	Nom del Grup	Núm. de plans inclosos en els fons gestionats	%	Patrimoni en fons de pensions (en milions d'euros)	Finançament d'armes de l'entitat financera	
1	Caixabank	249	27,12	8.984.834	121.197.398,58 €	Indra, Maxam
2	BBVA	343	23,00	7.620.743	4.450.765.116,82 €	Aecom, Airbus, Boeing, BWX Technologies, General Dynamics, Honeywell, Jacobs Engineering, Navantia, Maxam, Indra, Leonardo, Dassault, Raytheon
3	Ibercaja	19	11,85	3.925.368	38.502.929,66 €	Indra, Maxam, Serco
4	Fonditel	49	9,85	3.263.399	143.381,45 €	Indra
5	Santander	163	6,94	2.298.753	2.948.912.315,37 €	Airbus, Boeing, Embraer, Fluor, Honeywell, Safran, Serco, Thales, Navantia, Maxam, Indra, Leonardo, Rolls-Royce, Aselsan, Dassault
6	Bankia	80	5,78	1.916.007	85.733.399,06 €	Indra, Maxam, Raytheon
7	Banco Sabadell	93	3,23	1.069.207	169.240.937,02 €	Aecom, General Dynamics, Maxam, Raytheon
8	Abanca Vida y Pens.	30	1,07	353.976	26.578.207,08 €	Maxam
9	Liberbank	5	0,89	295.124	26.578.207,08 €	Maxam
10	Mutua Madrileña	12	0,49	162.341	3.283.599,54 €	Indra
11	AXA Pensiones*	10	0,38	135.340	5.336.684.413,05 €	Aecom, BAE Systems, Boeing, Elbit Systems, Honeywell, Huntington Ingalls Industries, Jacobs Engineering, Northrop Grumman, Serco, Leonardo, Raytheon, Rolls-Royce, BWX Technologies, Embraer, Rheinmetall AG, Dassault,
12	Generali	7	0,32	106.771	34.184.859,12 €	Indra, Leonardo, Dassault, Raytheon, Rolls-Royce
13	Caja Rural	25	0,28	91.126	28.941.947,46 €	Indra, Maxam, Dassault
14	Unicaja	11	0,18	59.161	56.003.698,07 €	Indra, Maxam, Leonardo
15	Grupo March	2	0,17	56.949	218.827.821,12 €	Indra, Maxam
16	Renta 4	4	0,02	5.938	3.642.795,02 €	Indra
17	Grupo Novo Banco	6	0,02	5.476	1.501.357,14 €	Indra, Leonardo, Dassault
18	Dunas Capital	1	0,01	3.528	707.893,13 €	Raytheon
19	Gvc Gaesco	1	0,00	605	1.129.278,85 €	Indra
TOTAL SISTEMA D'OCUPACIÓ		1110		30.354.646	13.552.559.554,62 €	

Font: Elaboració pròpia

* Inclou AXA Equitable

En últim lloc, és rellevant fer referència a la taula 3 de l'annex, en la que es pot veure que els principals fons de pensions del món són els d'EEUU, acompanyats de National Pension Service de Corea del Sud, probablement per ser països amb un sistema de protecció social públic de menor abast.

Entre ells, com a bona pràctica que ajuda a reduir l'ús no ètic dels recursos acumulats en els fons de pensions, val la pena esmentar el cas el Norwegian Government Pension Fund-Global, un fons creat després del descobriment de gas i petroli a Noruega, i que va portar al govern noruec a utilitzar els ingressos d'aquesta explotació per a crear un fons que garanteix les pensions dels seus ciutadans. Per a decidir en quines empreses invertir els diners, el Norwegian Government Pension Fund-Global va crear un comitè ètic que va incorporar entre els seus criteris d'exclusió la

producció d'armes nuclears, de bombes de dispersió i la vulneració de drets humans entre d'altres, tal com es pot observar en la taula 5, on apareixen totes les empreses que han estat excloses pel fons públic de pensions noruec fins a l'actualitat.

Malgrat això, el fons noruec de pensions dedica almenys 1.826 milions d'euros a finançar a dotze empreses d'armes: Aselsan, Embraer, Fincantieri, Indra, Larsen & Toubro, LIG Nex1, Rheinmetall AG, Saab, Thales, Leonardo, Raytheon technologies i Rolls-Royce. D'aquestes, no obstant això, una nova interpretació del comitè ètic del fons, proposa incloure en l'exclusió aquells armaments que suposin plataformes per al llançament d'armes nuclears, com és el cas dels submarins. Amb això Rolls-Royce o General Dynamics podrien quedar excloses del fons noruec de pensions.

Taula 5. Empreses d'armes excloses per el Norwegian Government Pension Fund-Global

Nom de l'empresa d'armes	Raó de l'exclusió	Data d'exclusió
Aerojet Rocketdyne Holdings Inc (antes GenCorp Inc)	Producción de armas nucleares	11.01.2008
Airbus Finance BV (antes EADS Finance)	Producción de armas nucleares	02.09.2005
Airbus SE (antes EADS)	Producción de armas nucleares	01.01.2006
BAE Systems Plc	Producción de armas nucleares	16.01.2018
Boeing Co/The	Producción de armas nucleares	05.01.2006
BWX Technologies Inc (antes Babcock & Wilcox Co)	Producción de armas nucleares	11.01.2013
Elbit Systems Ltd	Otras violaciones de normas éticas fundamentales particularmente serias	03.09.2009
Fluor Corp	Producción de armas nucleares	16.01.2018
Hanwha Corp	Produccion de bombas de racimo	11.01.2008
Honeywell International Inc	Producción de armas nucleares	05.01.2006
Huntington Ingalls Industries Inc	Producción de armas nucleares	16.01.2018
Jacobs Engineering Group Inc	Producción de armas nucleares	11.01.2013
Lockheed Martin Corp	Producción de armas nucleares	21.08.2013
Northrop Grumman Corp	Producción de armas nucleares	05.01.2006
Poongsan Corp	Produccion de bombas de racimo	06.12.2006
Safran SA	Producción de armas nucleares	05.01.2006
Serco Group Plc	Producción de armas nucleares	11.01.2008
Textron Inc	Produccion de bombas de racimo	30.01.2009

Font: elaboració pròpia a partir del llistat d'empreses excloses del Norwegian Government Pension Fund-Global, disponible en <https://www.nbim.no/en/the-fund/responsible-investment/exclusion-of-companies/>, consultat el 10 de juliol de 2020

3. ALTERNATIVES ÈTIQUES EN EL SECTOR ASSEGURADOR

L'assegurança ètica i solidària és un concepte d'assegurança que introdueix en el mercat assegurador les pràctiques ètiques i solidàries pròpies de les finances ètiques. Orientar el mercat assegurador cap a la pràctica ètica equival gairebé a fer una revolució, no tant perquè cal incorporar-hi conceptes nous, sinó perquè, en aquest cas, exigeix recuperar objectius i valors del primer moviment assegurador, basats en els principis bàsics de mutualitat, transparència i equitat.

Les assegurances ètiques tenen aquests mateixos valors com a base, i busquen adaptar-los a la nova realitat social. L'equitat de la prima en un context assegurador ètic i solidari requereix, en primer lloc, que el criteri adoptat per a establir-la es fonamenti en dades objectives, i no sigui decidit arbitràriament per la companyia segons paràmetres no verificables; a més, ha de ser igual per a tots i vàlid universalment. En segon lloc, la proposta asseguradora ha de ser completa, no podent-se retocar contínuament; ha de respondre a la necessitat real de l'assegurat i estar fonamentada en valors correctes. La persona assegurada ha d'estar segura que la seva cobertura és adequada.

La transparència és la base de la confiança, i a pesar que avui dia el sector assegurador està obligat a publicar els Informes de Situació Financera i de Solvència, aquest aspecte va molt més enllà i requereix fer un exercici d'impacte en la societat per part de les

asseguradores i mútues, a fi d'informar públicament de quines, com i on actuen en la societat i quins impactes generen.

Finalment, el principi de Mutualitat es basa en els vincles de solidaritat entre les persones membres d'una comunitat. Aquestes relacions creades entre qui tenien la sort de no sofrir un mal (accident, malaltia, destrucció de béns, etc.) i els qui, per contra, havien de viure aquesta experiència, permetien a tots els membres de la comunitat beneficiar-se de les cobertures de l'assegurança, amb independència del risc potencial que poguessin tenir.

Qualsevol persona pot necessitar en algun moment una assegurança i, segons aquest criteri mutualista, no pot haver-hi discriminacions entre les persones que demanen aquests serveis, ja sigui per edat, discapacitat o altres qüestions de caràcter social.

És en aquest punt on el segell europeu EthSI (Ethical and Solidarity Based Insurance) entra en escena. EthSI és un distintiu que valora la qualitat en la gestió de les companyies d'assegurances; i les corredories, i que també certifica els productes asseguradors de les entitats registrades. El segell realça la gestió ètica de l'organització pel que fa a les inversions i a la responsabilitat social, així com el foment de la sostenibilitat social i ambiental i la transparència, amb el doble objectiu de fomentar una pràctica ètica i solidària dins del sector assegurador i el de ser una eina que ajudi la ciutadania a fer un consum conscient i en coherència amb els seus valors dins del sector assegurador.

Amb aquesta finalitat, certificar-se en el segell EthSI implica acceptar el repte de promoure una assegurança ètica basada en els principis de mutualitat, equitat i transparència. Per aquest motiu, les entitats registrades estan en continu procés de millora i reflexió interna i, per a poder reflectir millor els avanços que realitzen cadascuna de les entitats, el segell EthSI té diferents nivells en el registre que permeten una millor visualització dels compromisos adquirits per part de les entitats registrades.

En el moment de la publicació d'aquest informe hi ha 9 entitats registrades entre corredories, mutualitats i asseguradores. Aquestes entitats són, en el cas de les mutualitats, Previsora General i Mútuacat. Són mutualitats de previsió social i, per tant, no tenen ànim de lucre i la seva participació és democràtica. Previsora General està especialitzada en assegurances personals i opera des de fa més de 90 anys. Mútuacat, l'antiga Mútua Manresana, té més de cinquanta anys d'història i està especialitzada en assegurances de salut i en l'arrelament territorial de tota la seva activitat.

Les entitats asseguradores registrades en l'EthSI són: Assegurances Lagun Aro, el Grup ACM Espanya i REALE. Assegurances Lagun Aro ofereix i gestiona serveis per a persones, empreses i institucions des dels valors de la proximitat, transparència i un fort compromís amb el mutualisme i el treball en xarxa. Aquesta asseguradora pertany al Grup Laboral Kutxa i aquesta, al seu torn, al Grup Mondragón. En aquest informe es pot observar, en el gràfic 1 posició 27, com Laboral Kutxa ha finançat a Dassault, una entitat fabricadora d'avions de combat. El Grup Assurance Crèdit Mutuel Espanya (GACME) està format per Atlantis, una companyia històricament vinculada a l'economia social i el sindicalisme, al mateix temps que va ser la primera asseguradora a registrar-se amb segell EthSI. Dins del Grup també hi ha Agrupació, una entitat especialitzada en assegurances de salut. Aquesta entitat depèn de l'entitat mutualista de banca-assegurances pionera a França, Crèdit Mutuel Alliance Fédérale. REALE és una companyia que ofereix tota mena d'assegurances, tant per a particulars com per a empreses al voltant dels cinc valors que fonamenten la seva entitat matriu, el Grup Reale Mútua, que són la integritat, la responsabilitat, la cohesió, la innovació i la centralitat en les persones.

De les entitats registrades en el segell resta assignar a les corredories d'assegurances. Arç Cooperativa, Nortlan Segurs, Seryes i Social Partners són les actuals corredories registrades. És important destacar el paper que juguen les corredories ètiques dins del sector assegurador ètic, perquè són l'enllaç amb les companyies asseguradores, i els permet traslladar les necessitats que existeixen en l'àmbit de productes com la sensibilitat cap a una tipologia de polítiques de gestió. Malgrat la voluntat de totes i cadascuna de les corredories d'operar exclusivament amb entitats asseguradores ètiques registrades, l'encara menor nombre d'assegurances ètiques fa que també ofereixin productes asseguradors del sector assegurador convencional, no ètic. No obstant això, com a intermediàries del sector assegurador, s'han convertit en pilars fonamentals de sensibilització i incidència en la societat, al mateix temps que han desenvolupat un treball d'intercooperació que ha impactat molt positivament en la societat. Arç Cooperativa és la corredoria pionera dins del sector assegurador ètic que des de fa més de trenta-cinc anys promou les assegurances ètiques. Nortlan Assegurances és la corredoria més jove de totes i ha nascut amb la idea clara de transformar l'economia a través de la transparència i el consum responsable. Seryes neix d'un grup de cooperatives de treball associat per a donar servei a les entitats de l'economia social, amb vocació d'aportar una gestió ètica i transparent en el mercat assegurador. Juntament amb Arç han creat la cooperativa CAES per al foment i el desenvolupament de l'assegurança ètica i solidària en l'economia social i solidària. Finalment trobem la corredoria Social Partners que està especialitzada en les assegurances per a les entitats de l'àmbit social i que va néixer fa més de vint anys amb la visió de convertir-se en una corredoria social.

Els processos de registre en el segell EthSI els duu a terme l'Observatori de les Finances Ètiques i un Comitè avaluador independent. Aquest comitè és qui pren la decisió sobre el registre de les entitats, i quin és el nivell aconseguit en cadascun dels diferents àmbits analitzats. Paral·lelament, també es fan propostes i recomanacions sobre els quals es realitza un seguiment cada vegada que les entitats volen renovar la certificació.

CONCLUSIONS

La banca armada espanyola assoleix els 12 mil milions d'euros en el període 2014-2019, els principals bancs armats tornen a ser BBVA i Santander, amb un comportament que mostra constància i creixement en quant a finançament d'empreses fabricadores d'armes. Les suposades polítiques pròpies d'inversions en el sector de defensa no semblen complir l'objectiu de reduir les seves vinculacions amb les armes, al contrari, les reafirmen i impulsen. La resta de bancs amb xifres rellevants en el finançament d'empreses d'armes a Espanya són ING i Deutsche Bank, amb valors similars als dos grans bancs espanyols i que situa als quatre en l'elit de la banca armada mundial, entre la qual hi continua destacant el paper dels bancs nord-americans, però en la que s'inclouen diversos bancs europeus i fins i tot asiàtics, mostrant un preocupant comportament econòmic de lògica acaparadora, on hi ha més empreses d'armes existeixen més bancs que les financen, encara que també pot ser que on hi hagi més bancs que financen al sector armamentista, prolifera la indústria armamentista. Cal afegir que la resta de grans bancs espanyols són els que més inverteixen en armes, amb un paper especialment protagonista de Banc Sabadell, Banca March, Bankia i CaixaBank, on no sembla existir major control a les seves inversions en armes que el seu rendiment econòmic ja que, any rere any, continuen finançant empreses d'armes de tota mena.

Pel que fa a la banca armada espanyola amb vinculacions menors amb el sector armamentista, conti-

nua essent especialment cridaner el comportament d'entitats de petit tamany, a les quals se'ls suposa un comportament empresarial on els valors puguin jugar un cert rol. Així, entitats financeres com Liberbank, Unicaja, Ibercaja, Abanca, Caixa Rural i Laboral Kutxa són assenyalades per aquest informe com a bancs armats, mostrant o bé inoperància o desídia amb una qüestió que probablement els està passant factura en la seva cartera de clients, ja que és difícil d'entendre que aquestes entitats no parin atenció a un dels arguments que major pes té en la decisió d'un client del sector financer, quan es tracta de quantitats que no poden tenir major impacte en el compte de resultats de l'entitat.

Una altra de les conclusions principals d'aquest informe és que, amb les assegurances que tenim contractades, estem finançant les empreses d'armes, perquè existeixen asseguradores armades i bancs armats que ofereixen assegurances. En el segon apartat del capítol 2 hem vist com destaquen les empreses d'asseguradores més importants a Espanya i amb majors vinculacions amb les armes: Axa, Allianz, Liberty, Aegon i AIG. No obstant això, no són les asseguradores amb major quota de mercat, ja que amb el tractament de dades creuat entre quota de mercat i finançament armamentista d'asseguradores a Espanya, el focus se situa en tres empreses pròpiament d'asseguradores: Mútua Madrileña, Zurich i Generali (aquesta última gestiona assegurances de Cajamar). També en productes d'asseguradores o asseguradores que mantenen vinculació amb el sector armamentista a través de la seva empresa matriu o d'aquella per a

la qual treballen, com és el cas de les assegurances de CaixaBank (VidaCaixa i Destral Caixa Adeslas), els de Bankia (que gestiona Mapfre), els de Banc Sabadell (Bansabadell Assegurances Generals i Vida), de Banc Santander (Santander Segurs) i del BBVA (BBVA Assegurances). En aquest cas apareixen el mateix tipus de vinculacions amb el sector armamentista Ibercaja Vida, d'Assegurances RGA de Caixa Rural, March Vida de Grup March o d'Abanca Vida de Grup Abanca, entre d'altres.

Respecte a la relació dels plans de pensions d'ocupació i les empreses d'armes, l'anàlisi és similar al de les asseguradores; existeixen plans de pensions armats que ho són de manera directa, ja que en si mateixos són gestionats per empreses dedicades a això, com és el cas de Fonditel. Però sobretot el que existeix és un conglomerat de bancs i asseguradores que també gestionen plans de pensions. Destaca, en quota de mercat de plans de pensions d'ocupació i volum de finançament en armes el BBVA, i mostra dades rellevants CaixaBank, per ser el líder en quant a patrimoni en fons de pensions, així com Ibercaja, Santander, Bankia i Banc Sabadell.

Finalment, pel que fa a les recomanacions específiques relacionades amb l'estudi del cas desenvolupat en aquest informe, recomanem a la comissió de control del pla de pensions de l'Ajuntament de Barcelona, que consideri el canvi d'entitat gestora i dipositària, pel fet de ser propietat en la seva majoria de BBVA, líder de la banca armada espanyola, i atès que mitjançant el pagament de les comissions associades a la gestió i manteniment del fons i dels plans s'està beneficiant a aquesta entitat financera i de manera indirecta a la fabricació d'armes.

Els criteris ètics del fons de pensions públic noruec poden servir d'inspiració per a reduir el finançament d'armes o d'altres projectes que vulnerin els drets humans.

En conclusió, aquest primer anàlisi de la banca, asseguradores i plans de pensions armats a Espanya, i amb una visió internacional, amplia l'espectre de productes financers sobre els quals un client desitgi aplicar un filtre ètic de la cultura de pau i els drets humans en les seves decisions financeres. Hi ha bancs, empreses asseguradores i promotores de plans de pensions que financen empreses d'armes. Però sobretot són els bancs armats els qui ofereixen tots els productes que són a la seva mà amb els quals es capta estalvi de la ciutadania, que acaba en les empreses d'armes. Per tant, la decisió de triar una de les múltiples opcions de banca ètica no ha de limitar-se als productes habituals de la banca comercial (llibretes d'estalvi, comptes corrents o dipòsits) sinó també a les assegurances i plans de pensions.

Sobre les alternatives a la banca armada, continua essent necessari recordar l'existència de la banca ètica. A més, es poden afegir les possibilitats ètiques que s'obren en la contractació d'asseguracions amb el segell Ethsi, amb les nou opcions abans detallades. Una dada rellevant a destacar d'aquest informe és la constant relació entre entitats asseguradores i entitats bancàries. Això pot provocar situacions controvertides en les quals una entitat com a Segurs Lagun Aro, certificada en el segell Ethsi, pertanyi a l'entitat bancària Laboral Kutxa que finança al fabricant d'avions de combat francès Dassault. A aquesta inconsistència hem d'afegir la protagonitzada pel fons de pensions governamental noruec que, si bé ha fet passos importants per a no finançar empreses productores d'armes nuclears o de bombes de dispersió, continua invertint en empreses d'armes que fabriquen tota mena d'armament susceptible de ser utilitzat en qualsevol dels escenaris bèl·lics actuals. D'altra banda, cal concloure que no existeixen alternatives des de l'economia social i solidària als plans de pensions, ja que l'opció considerada prioritària per la societat civil des d'un punt de vista ètic són les pensions públiques.

ANNEX

EL FINANÇAMENT D'ARMES EN EL MÓN: BANCA COMERCIAL I D'INVERSIÓ, ASSEGUADORES I FONS DE PENSIONS

Taula 1. Rànquing de la banca armada estrangera que opera a Espanya 2020

N.	Entitat financera	Total	Empreses
1	Blackrock	63.345.575.656,37 €	Aecom, Aerojet Rocketdyne, Airbus, Aselsan, BAE Systems, Boeing, BWX Technologies, Elbit Systems, Fincantieri, Embraer, Fluor, General Dynamics, Hanwha, Honeywell, Huntington Ingalls Industries, Indra, Jacobs Engineering, Larsen & Toubro, LIG Nex1, Lockheed Martin, Northrop Grumman, Orbital ATK, Poongsan, Rheinmetall AG, Safran, Serco, Thales, Dassault, Leonardo, Raytheon Technologies, Rolls-Royce
2	Bank of America	29.151.704.122,74 €	Aecom, Aerojet Rocketdyne, Airbus, BAE Systems, Bechtel, Boeing, BWX Technologies, Embraer, Fluor, General Dynamics, Honeywell, Huntington Ingalls Industries, Jacobs Engineering, Lockheed Martin, Maxam, Northrop Grumman, Orbital ATK, Rheinmetall AG, Serco, Textron, Dassault, Raytheon Technologies, Rolls-Royce
3	JP Morgan	24.906.922.502,89 €	Aecom, Aerojet Rocketdyne, Airbus, BAE Systems, Boeing, Bechtel, BWX Technologies, Embraer, General Dynamics, Huntington Ingalls Industries, Jacobs Engineering, Lockheed Martin, Northrop Grumman, Orbital ATK, Safran, Serco, Textron, Elbit Systems, Fincantieri, Leonardo, Dassault, Raytheon Technologies, Rolls-Royce
4	Citigroup	18.317.209.898,70 €	Aecom, Aerojet Rocketdyne, Airbus, BAE Systems, Bechtel, Boeing, Embraer, Fincantieri, Fluor, General Dynamics, Honeywell, Indra, Larsen & Toubro, LIG Nex1, Lockheed Martin, Northrop Grumman, Orbital ATK, Leonardo, Raytheon Technologies, Rolls-Royce
5	BNP Paribas	11.078.539.426,13 €	Aecom, Airbus, BAE Systems, Bechtel, Boeing, BWX Technologies, Fluor, Honeywell, Jacobs Engineering, Northrop Grumman, Rheinmetall AG, Saab, Safran, Thales, Aselsan, Dassault, Elbit Systems, Fincantieri, Indra, Leonardo, Navantia, Raytheon technologies, Rolls-Royce
6	Goldman Sachs	10.400.810.975,15 €	Aecom, Aerojet Rocketdyne, Airbus, BAE Systems, Boeing, Elbit Systems, Fincantieri, Fluor, General Dynamics, Honeywell, Huntington Ingalls Industries, Jacobs Engineering, Lockheed Martin, Northrop Grumman, Orbital ATK, Rheinmetall AG, Textron, Dassault, Indra, Leonardo, Raytheon Technologies, Rolls-Royce
7	Crédit agricole	8.863.535.515,08 €	Aecom, Airbus, BAE Systems, Bechtel, Boeing, BWX Technologies, Fincantieri, Fluor, Honeywell, Indra, Lockheed Martin, Navantia, Rheinmetall AG, Saab, Safran, Serco, Thales, Dassault, Leonardo, Raytheon technologies, Rolls-Royce
8	Societe General	8.019.706.723,64 €	Airbus, Bae Systems, Boeing, Honeywell, Indra, Maxam, Rheinmetall AG, Fincantieri, Safran, Thales, Leonardo, Dassault, Raytheon technologies, Rolls-Royce
9	Deutsche Bank	7.683.275.965,26 €	Aerojet Rocketdyne, Airbus, BAE Systems, Boeing, Elbit Systems, Embraer, Fincantieri, General Dynamics, Honeywell, Jacobs Engineering, Maxam, Northrop Grumman, Rheinmetall AG, Safran, Aselsan, Dassault, Leonardo, Raytheon Technologies, Rolls-Royce
10	AXA	5.336.684.413,05 €	Aecom, BAE Systems, Boeing, Elbit Systems, Honeywell, Huntington Ingalls Industries, Jacobs Engineering, Northrop Grumman, Serco, Leonardo, Raytheon, Rolls-Royce.
11	Barclays	5.285.196.620,36 €	Aecom, Airbus, BAE Systems, Boeing, Fluor, General Dynamics, Honeywell, Jacobs Engineering, Lockheed Martin, Maxam, Rheinmetall AG, Northrop Grumman, Serco, Thales, Raytheon technologies, Rolls-Royce,
12	Lloyds Banking Group	4.749.619.516,46 €	Aecom, Airbus, BAE Systems, Boeing, Fluor, General Dynamics, Honeywell, Jacobs Engineering, Lockheed Martin, Navantia, Northrop Grumman, Serco, Raytheon technologies, Rolls-Royce,
13	BPCE	4.098.847.306,79 €	Aerojet Rocketdyne, Airbus, BWX Technologies, Embraer, Indra, Navantia, Rheinmetall AG, Safran, Textron, Thales, Dassault, Leonardo, Raytheon Technologies, Rolls-Royce
14	Invesco	3.842.977.857,86 €	Aecom, Aerojet Rocketdyne, BWX Technologies, BAE Systems, Elbit Systems, Fluor, Fincantieri, General Dynamics, Huntington Ingalls Industries, Jacobs Engineering, Textron, Dassault, Leonardo, Raytheon, Rolls-Royce,
15	HSBC	3.383.675.468,35 €	Aecom, Airbus, Fincantieri, Aselsan, Fluor, Honeywell, Jacobs Engineering, Maxam, Safran, Serco, Thales, Leonardo, Dassault, Raytheon technologies, Rolls-Royce
16	Comerzbank	1.787.070.161,29 €	Aecom, Airbus, BAE Systems, Boeing, Maxam, Rheinmetall AG, Safran, Serco, Thales, Leonardo, Raytheon Technologies, Rolls-Royce

N.	Entitat financera	Total	Empreses
17	Allianz	1.559.548.068,98 €	Aecom, Aerojet Rocketdyne, BAE Systems, Boeing, Fincantieri, Fluor, Honeywell, Huntington Ingalls Industries, Indra, Northrop Grumman, Rheinmetall AG, Safran, Serco, Textron, Leonardo, Raytheon, Rolls-Royce,
18	Credit Suisse	1.468.217.972,84 €	Airbus, Boeing, Elbit Systems, Fincantieri, Huntington Ingalls Industries, Northrop Grumman, Dassault, Raytheon Technologies, Rols-Royce
19	Bank of China	929,988,196.13 €	China Aerospace Science & Industry, Boeing, Honeywell, Norinco, Textron, Leonardo, Raytheon, Rolls-Royce
20	AIG	763.086.826,24 €	Airbus, Aselsan, BAE Systems, Boeing, Elbit Systems, Fluor, Huntington Ingalls Industries, Lockheed Martin, Northrop Grumman, Textron, Leonardo, Dassault, Raytheon technologies, Rolls-Royce
21	ING	550.355.695,99 €	Airbus, Fluor, Raytheon Technologies
22	Aviva	348.908.191,02 €	Indra, Safran, Serco, Thales, Dassault, Raytheon technologies, Rolls-Royce
23	European Investement Bank	256.580.966,33 €	Indra, Rheinmetall AG, Leonardo, Rolls-Royce
24	UBI Banca	157.654.507,02 €	Fincantieri, Leonardo
25	Siemens financial	103.865.775,47 €	Huntington Ingalls Industries, Leonardo
26	ERSTE	71.224.248,24 €	Maxam, Aselsan

Taula 2. Rànquing internacional d'empreses asseguradores

N.	Asseguradora	País	Total finançament	Empreses
1	State Street	Estados Unidos	51.252.401.770,12 €	Aecom, Aerojet Rocketdyne, BAE Systems, Boeing, BWX Technologies, Elbit Systems, Fluor, General Dynamics, Hanwha, Honeywell, Huntington Ingalls Industries, Indra, Jacobs Engineering, Lockheed Martin, Northrop Grumman, Orbital ATK, Serco, Textron, Leonardo, Raytheon technologies, Rolls-Royce
2	TIAA	Estados Unidos	10.245.640.281,28 €	Aecom, Aerojet Rocketdyne, Airbus, Aselsan, BAE Systems, Boeing, BWX Technologies, Elbit Systems, Embraer, Fluor, Hanwha, Honeywell, Huntington Ingalls Industries, Indra, Lockheed Martin, Northrop Grumman, Poongsan, Safran, Leonardo, Raytheon, Rolls-Royce
3	Prudential Financial (US)	Estados Unidos	6.527.395.959,02 €	Airbus, Boeing, BWX Technologies, Fluor, General Dynamics, Honeywell, Huntington Ingalls Industries, Jacobs Engineering, Lockheed Martin, Northrop Grumman, Safran, Serco, Textron, Leonardo, Dassault, Raytheon
4	AXA Equitable	Estados Unidos	3.964.905.981,82 €	Aecom, BAE Systems, Boeing, Elbit Systems, Honeywell, Huntington Ingalls Industries, Jacobs Engineering, Northrop Grumman, Serco, Leonardo, Raytheon, Rolls-Royce.
5	Life Insurance Corporation of India	India	3.854.831.859,09 €	Larsen & Toubro
6	Sun Life Financial	Canada	2.754.210.692,00 €	BAE Systems, BWX Technologies, Elbit Systems, Fincantieri, Fluor, Huntington Ingalls Industries, Lockheed Martin, Northrop Grumman, Safran, Serco, Dassault, Raytheon technologies, Rolls-Royce
7	MassMutual Financial	Estados Unidos	2.012.738.652,49 €	Airbus, BAE Systems, General Dynamics, Indra, Lockheed Martin, Poongsan, Safran, Serco, Textron, Raytheon
8	New York Life Insurance	Estados Unidos	1.929.346.257,13 €	Aecom, Aerojet Rocketdyne, Airbus, BAE Systems, Boeing, BWX Technologies, General Dynamics, Hanwha, Honeywell, Huntington Ingalls Industries, Lockheed Martin, Northrop Grumman, Orbital ATK, Safran, Serco, Textron, Thales, Dassault, Raytheon
9	Norwegian Government Pension Fund – Global	Noruega	1.826.971.490,77 €	Aselsan, Embraer, Fincantieri, Indra, Larsen & Toubro, LIG Nex1, Rheinmetall AG, Saab, Thales, Leonardo, Raytheon, Rolls-Royce
10	Allianz	Alemania	1.559.548.068,98 €	Aecom, Aerojet Rocketdyne, BAE Systems, Boeing, Fincantieri, Fluor, Honeywell, Huntington Ingalls Industries, Indra, Northrop Grumman, Rheinmetall AG, Safran, Serco, Textron, Leonardo, Raytheon, Rolls-Royce,
11	State Farm	Estados Unidos	1.463.804.243,39 €	Airbus, BAE Systems, Boeing, Fluor, General Dynamics, Honeywell, Jacobs Engineering, Lockheed Martin, Northrop Grumman, Raytheon, Rolls-Royce
12	AXA	Francia	1.371.778.431,23 €	Aecom, BAE Systems, BWX Technologies, Embraer, Rheinmetall AG, Serco, Leonardo, Dassault, Raytheon, Rolls-Royce
13	Northwestern Mutual Life Insurance	Estados Unidos	1.163.230.096,39 €	Aecom, Airbus, BAE Systems, Boeing, General Dynamics, Honeywell, Lockheed Martin, Northrop Grumman, Orbital ATK, Safran, Serco, Textron, Raytheon
14	New York State Common Retirement Fund	Estados Unidos	1.137.492.688,71 €	Boeing, BWX Technologies, Raytheon technologies, Rolls-Royce
15	MetLife	Estados Unidos	1.085.160.660,93 €	BAE Systems, Boeing, Fluor, Honeywell, Huntington Ingalls Industries, Jacobs Engineering, Lockheed Martin, Northrop Grumman, Orbital ATK, Safran, Serco, Textron, Raytheon technologies, Rolls-Royce
16	Nationwide Mutual Insurance	Estados Unidos	991.827.918,60 €	Boeing, General Dynamics, Honeywell, Huntington Ingalls Industries, Lockheed Martin, Northrop Grumman, Orbital ATK, Serco

N.	Asseguradora	País	Total finançament	Empreses
17	Allstate	Estados Unidos	851.386.054,32 €	Aecom, Airbus, BAE Systems, Boeing, BWX Technologies, General Dynamics, Huntington Ingalls Industries, Lockheed Martin, Northrop Grumman, Orbital ATK, Leonardo, Raytheon technologies, Rolls-Royce
18	American International Group (AIG)	Estados Unidos	763.086.826,24 €	Airbus, Aselsan, BAE Systems, Boeing, Elbit Systems, Fluor, Huntington Ingalls Industries, Lockheed Martin, Northrop Grumman, Textron, Leonardo, Dassault, Raytheon technologies, Rolls-Royce
19	Old Mutual	Reino Unido	721.902.206,20 €	Aecom, Embraer, General Dynamics, Hanwha, Dassault, Raytheon technologies, Rolls-Royce
20	Prudential (UK)	Reino Unido	678.111.635,61 €	Aecom, Aerojet Rocketdyne, BAE Systems, Boeing, Huntington Ingalls Industries, Lockheed Martin, Rheinmetall AG, Textron, Raytheon technologies, Rolls-Royce
21	Manulife Financial	Canada	676.821.815,37 €	Aecom, Airbus, Aselsan, BAE Systems, Boeing, Huntington Ingalls Industries, Lockheed Martin, Leonardo, Dassault, Raytheon technologies, Rolls-Royce
22	Travelers	Estados Unidos	528.316.971,67 €	Airbus, BAE Systems, Boeing, BWX Technologies, General Dynamics, Huntington Ingalls Industries, Jacobs Engineering, Lockheed Martin, Textron, Raytheon technologies
23	White Mountains Insurance UK	Reino Unido	392.621.385,22 €	Airbus, BAE Systems, Boeing, Jacobs Engineering, Orbital ATK
24	General Insurance Corporation of India	India	387.876.751,17 €	Larsen & Toubro
25	Aegon	Países Bajos	380.937.444,78 €	BAE Systems, Boeing, Lockheed Martin, Leonardo, Raytheon technologies, Rolls-Royce
26	National Pension Service	Corea del Sur	380.935.380,22 €	Hanwha, LIG Nex1, Poongsan
27	American Family	Estados Unidos	350.442.380,63 €	General Dynamics, Lockheed Martin, Northrop Grumman, Raytheon technologies
28	Aviva	Reino Unido	348.908.191,02 €	Indra, Safran, Serco, Thales, Dassault, Raytheon technologies, Rolls-Royce
29	Liberty Mutual Insurance	Estados Unidos	339.109.208,90 €	Aecom, Airbus, BAE Systems, General Dynamics, Lockheed Martin, Orbital ATK, Raytheon technologies, Rolls-Royce
30	American United Mutual Insurance	Estados Unidos	227.833.748,34 €	BAE Systems, Fluor, Huntington Ingalls Industries, Jacobs Engineering, Textron, Raytheon technologies, Rolls-Royce
31	California Public Employees' Retirement System	Estados Unidos	208.575.469,28 €	Elbit Systems, Fincantieri, Hanwha Indra, LIG Nex1, Norinco, Leonardo, Dassault, Raytheon technologies, Rolls-Royce
32	Dai-ichi Life	Japón	202.127.734,88 €	Aecom, Textron, Raytheon technologies, Rolls-Royce
33	American Equity Investment Life Holding	Estados Unidos	183.233.976,44 €	Airbus, BAE Systems, Huntington Ingalls Industries, Jacobs Engineering, Raytheon technologies, Rolls-Royce
34	Guardian Life Insurance Company of America	Estados Unidos	171.027.526,45 €	Huntington Ingalls Industries, Lockheed Martin, Safran, Serco, Raytheon technologies, Rolls-Royce
35	State Fund	Estados Unidos	159.723.313,10 €	General Dynamics, Honeywell
36	The Hartford	Estados Unidos	147.001.430,89 €	BAE Systems, Lockheed Martin, Raytheon technologies
37	National Western Life Group	Estados Unidos	141.442.722,46 €	Fluor, Textron, Raytheon technologies, Rolls-Royce
38	Royal London Group	Reino Unido	105.044.096,25 €	Raytheon, Rolls-Royce
39	Public Employees' Retirement Association of Colorado	Estados Unidos	98.274.710,98 €	Raytheon
40	Groupama	Francia	89.852.138,37 €	Indra, Safran, Raytheon technologies, Rolls-Royce

N.	Asseguradora	País	Total finançament	Empreses
41	Macif	Francia	79.667.190,89 €	Indra, Safran, Leonardo, Rolls-Royce
42	American National Insurance	Estados Unidos	78.826.864,97 €	Fluor, Raytheon, Rolls-Royce
43	Anima	Italia	74.219.914,12 €	Leonardo, Raytheon, Rolls-Royce
44	Ping An Insurance Group	Canada	67.518.850,00 €	China Aerospace Science & Industry
45	Skandia	Suecia	67.129.697,50 €	Saab
46	Old Republic International	Estados Unidos	65.129.583,72 €	Fluor, Hanwha, Huntington Ingalls Industries, Orbital ATK, Raytheon
47	White Mountains Insurance (Bermuda)	Bermuda	58.891.568,00 €	Raytheon, Rolls-Royce
48	National Life Group	Estados Unidos	58.799.056,38 €	SafranLeonardo, Dassault, Raytheon, Rolls-Royce
49	State Teachers Retirement System of Ohio	Estados Unidos	56.663.838,66 €	Aecom, Raytheon
50	virginia retirement system	Estados Unidos	48.048.390,65 €	Raytheon
51	Munich Re	Alemania	44.676.075,56 €	Aecom, Leonardo, Raytheon
52	Ohio Public Employees Retirement System	Estados Unidos	42.382.800,15 €	Raytheon, Rolls-Royce
53	People's Insurance Company	Canada	35.344.519,81 €	China Aerospace Science & Industry
54	Assicurazioni Generali	Italia	34.184.859,12 €	Indra, Leonardo, Dassault, Raytheon, Rolls-Royce
55	Penn Mutual	Estados Unidos	31.790.878,11 €	Raytheon
56	Teachers Retirement System of Georgia	Estados Unidos	30.266.129,16 €	Rolls-Royce
57	CNO Financial Group	Estados Unidos	28.739.735,81 €	BAE Systems
58	AG2R	Francia	26.168.438,13 €	Indra, Leonardo, Rolls-Royce
59	Employees Retirement System of Texas	Estados Unidos	26.103.471,88 €	Raytheon
60	NFU Mutual	Reino Unido	25.170.139,56 €	Rolls-Royce
61	Crédit Mutuel Arkéa	Francia	24.294.192,90 €	Indra, Leonardo
62	Ohio National Mutual Holdings	Estados Unidos	23.585.756,72 €	Raytheon, Rolls-Royce
63	Sentry Insurance	Estados Unidos	23.023.962,59 €	Raytheon, Rolls-Royce
64	Cigna	Estados Unidos	22.410.586,05 €	Huntington Ingalls Industries, Raytheon
65	Auto-Owners Insurance	Estados Unidos	21.403.815,58 €	Fluor, Raytheon
66	FM Global	Estados Unidos	20.612.741,59 €	Raytheon
67	Aetna	Estados Unidos	18.147.619,42 €	Aecom, Raytheon
68	WoodmenLife	Estados Unidos	17.850.767,58 €	Safran
69	Wesleyan	Estados Unidos	17.508.700,12 €	Raytheon, Rolls-Royce
70	Mutual of America Life Insurance Company	Estados Unidos	15.812.042,62 €	Raytheon
71	knights of columbus	Estados Unidos	15.789.809,44 €	Raytheon
72	Minnesota Mutual Companies	Estados Unidos	15.214.510,16 €	Leonardo, Raytheon, Rolls-Royce
73	Cuna Mutual Group	Estados Unidos	14.267.146,25 €	Serco, Raytheon, Rolls-Royce
74	Clal Insurance	Israel	13.687.574,22 €	Elbit Systems
75	Amica Mutual Insurance	Estados Unidos	13.222.144,86 €	Raytheon
76	Southern Farm Bureau Life Insurance	Estados Unidos	13.198.458,84 €	Jacobs Engineering, Serco, Rolls-Royce
77	kentucky teachers' retirement system	Estados Unidos	12.832.646,80 €	Raytheon
78	Shelter Insurance	Estados Unidos	12.387.600,00 €	Raytheon, Rolls-Royce
79	Canal Insurance	Estados Unidos	11.701.556,36 €	Raytheon
80	Oregon Public Employees Retirement System	Estados Unidos	10.952.296,71 €	Raytheon
81	Guideone Insurance Group	Estados Unidos	10.758.860,00 €	Raytheon
82	Mutual of Omaha	Estados Unidos	10.735.920,00 €	Raytheon

N.	Asseguradora	País	Total finançament	Empreses
83	Hanover Insurance	Estados Unidos	10.093.600,00 €	Raytheon
84	Massachusetts Mutual Life Insurance Company	Estados Unidos	10.046.956,29 €	Raytheon
85	Utah Retirement Systems	Estados Unidos	9.572.953,25 €	Raytheon
86	Zurich Insurance	Suïza	9.354.224,15 €	Raytheon
87	Securian	Estados Unidos	8.787.942,71 €	Jacobs Engineering, Raytheon
88	Anbang Insurance Group	Canadà	8.389.860,76 €	Hanwa, Indra, Poongsan
89	Nippon Life Insurance	Japón	8.177.555,16 €	Raytheon
90	Assurant	Estados Unidos	6.962.748,80 €	Leonardo, Raytheon
91	United Fire Group	Estados Unidos	6.423.200,00 €	Rolls-Royce
92	Teacher Retirement System of Texas	Estados Unidos	6.011.084,73 €	Rolls-Royce
93	State Insurance Supervision Agency	Estados Unidos	5.731.808,00 €	Raytheon
94	Sterling Mutuals	Estados Unidos	5.620.300,00 €	Leonardo, Rolls-Royce
95	Meiji Yasuda Life Insurance	Japón	5.098.098,07 €	Raytheon
96	Assurity Group	Estados Unidos	4.588.000,00 €	Rolls-Royce
97	Kemper	Estados Unidos	4.588.000,00 €	Raytheon
98	Pacific mutual	Estados Unidos	4.588.000,00 €	Raytheon
99	Tennessee Farmers Mutual Insurance	Estados Unidos	4.588.000,00 €	Raytheon
100	Sampo Group	Finlandia	4.424.268,45 €	Raytheon
101	Kansas City Life Insurance Group	Estados Unidos	4.129.200,00 €	Raytheon, Rolls-Royce
102	New Mexico Educational Retirement Board	Estados Unidos	3.860.253,43 €	Raytheon
103	Medical Mutual of Ohio	Estados Unidos	3.827.309,60 €	Raytheon
104	kentucky retirement systems	Estados Unidos	3.751.698,99 €	Raytheon
105	Mutua Madrileña	Espanya	3.283.599,54 €	Indra
106	Helvetia	Suïza	3.262.388,20 €	Raytheon, Rolls-Royce
107	NYCM Insurance	Estados Unidos	3.211.600,00 €	Raytheon
108	Cape Cod Five Mutual Company	Estados Unidos	2.617.908,19 €	Raytheon
109	Migdal Group	Israel	2.535.457,23 €	Raytheon
110	Louisiana State Employees' Retirement System	Estados Unidos	2.412.320,85 €	Raytheon
111	Bartlett Group	Estados Unidos	2.410.880,66 €	Raytheon
112	Blue Cross Blue Shield of Michigan Mutual Insurance Company	Estados Unidos	2.403.194,40 €	Raytheon
113	Sumitomo Life	Japón	2.349.672,52 €	Raytheon
114	Columbian Mutual Life Insurance Company	Estados Unidos	2.294.000,00 €	Raytheon
115	Covéa	Francia	2.223.618,60 €	Indra
116	Ameritas Mutual	Estados Unidos	1.607.916,22 €	Raytheon
117	HDI	Alemania	1.491.100,00 €	Raytheon
118	GRAWE Group	Austria	1.411.503,11 €	Elbit Systems, Leonardo, Dassault, Rolls-Royce
119	Central Mutual Insurance	Estados Unidos	1.376.400,00 €	Raytheon
120	Scor Group	Francia	1.295.315,00 €	Indra
121	Indiana Farm Bureau	Estados Unidos	1.215.820,00 €	Raytheon
122	Baloise	Suïza	1.197.149,72 €	Raytheon
123	RLI Corporation	Estados Unidos	1.147.000,00 €	Rolls-Royce
124	American Access Casualty Company	Estados Unidos	688.200,00 €	Raytheon
125	Intact Financial Corporation	Canadà	450.059,86 €	Raytheon
126	IRB-Brasil Resseguros	Brasil	55.056,00 €	Raytheon

Taula 3. Rànquing internacional de fons de pensions armats

N.	Fons de pensions	País	Total	Empreses
1	Norwegian Government Pension Fund - Global	Noruega	1.826.971.490,77 €	Aselsan, Embraer, Fincantieri, Indra, Larsen & Toubro, LIG Nex1, Rheinmetall AG, Saab, Thales, Leonardo, Raytheon Technologies, Rolls-Royce
2	New York State Common Retirement Fund	Estados Unidos	1.137.492.688,71 €	Boeing, BWX Technologies, Raytheon technologies, Rolls-Royce
3	National Pension Service	Corea del Sur	380.935.380,22 €	Hanwha, LIG Nex1, Poongsan
4	California Public Employees' Retirement System	Estados Unidos	208.575.469,28 €	Elbit Systems, Fincantieri, Hanwha, Indra, LIG Nex1, Norinco, Leonardo, Dassault, Raytheon technologies, Rolls-Royce
5	Public Employees' Retirement Association of Colorado	Estados Unidos	98.274.710,98 €	Raytheon
6	State Teachers Retirement System of Ohio	Estados Unidos	56.663.838,66 €	Aecom, Raytheon
7	Virginia Retirement System	Estados Unidos	48.048.390,65 €	Raytheon
8	Ohio Public Employees Retirement System	Estados Unidos	42.382.800,15 €	Raytheon, Rolls-Royce
9	Teachers Retirement System of Georgia	Estados Unidos	30.266.129,16 €	Rolls-Royce
10	Employees Retirement System of Texas	Estados Unidos	26.103.471,88 €	Raytheon
11	Kentucky Teachers' Retirement Rystem	Estados Unidos	12.832.646,80 €	Raytheon
12	Oregon Public Employees Retirement System	Estados Unidos	10.952.296,71 €	Raytheon
13	Utah Retirement Systems	Estados Unidos	9.572.953,25 €	Raytheon
14	Teacher Retirement System of Texas	Estados Unidos	6.011.084,73 €	Rolls-Royce
15	New Mexico Educational Retirement Board	Estados Unidos	3.860.253,43 €	Raytheon

Taula 4. Informació sobre les empreses d'armes finançades per la banca i les asseguradores armades durant el període 2014-19

En aquesta taula podrà trobar algunes dades rellevants, sobre l'activitat, història recent o principals clients de les empreses d'armament aparegudes en el present informe.

<p>Aecom (EEUU)</p> <p>Entre les seves activitats figura el manteniment de diferents vehicles, incloent els de caràcter militar. És peça clau en la construcció de diferents models de submarins de guerra, entre els quals trobem els models Los Angeles, Seawolf, Ohio, Virgínia i Columbia. Un altre dels seus principals serveis es basa en el disseny de programari i subministraments de logística, on treballa per a diverses agències vinculades al Departament de Seguretat nord-americà. Es dedica a temes de ciberseguretat, sent artífex del programari Convergü Resilience. Ha col·laborat amb més de 20 agències del govern federal dels Estats Units, incloent la NASA i l'FBI. Sota el paraigua d'aquestes, s'ha encarregat de tasques de suport en zones de conflicte armat, com va ser el cas de l'Afganistan, on també es va encarregar del manteniment de vehicles.</p>
<p>Aerojet Rocketdyne (EEUU)</p> <p>També coneguda com GenCorp, està involucrada en el disseny, desenvolupament i producció de sistemes per a míssils balístics nuclears de terra i mar per als Estats Units. En l'actualitat està produint sistemes de propulsió per als míssils nuclears Minuteman III i D5 Trident.</p>
<p>Airbus Group (Holanda)</p> <p>Airbus és una companyia europea que produeix i realitza el manteniment del míssil balístic M-51 llançat des de submarí (SLBM) per a l'armada francesa. A través de la joint venture MBDA, Airbus també està proporcionant míssils aire-terra de mitjà aconseguixi la força aèria francesa. A més, està especialitzada en la fabricació dels circuits dels míssils Trident, avions de combat, aeronaus, helicòpters i míssils militars.</p>
<p>Aselsan (Turquia)</p> <p>És la companyia d'electrònica dedicada a la defensa de major grandària de Turquia. Entre la seva producció s'inclouen tecnologies destinades a la comunicació i informació, radars de guerra i electrònica, electro-òptica, sistemes no tripulats, sistemes terrestres, navals i d'armament, sistemes de defensa aèria i de míssils, comando i control.</p>
<p>BAE Systems (Reino Unido)</p> <p>Empresa implicada en els programes del sistema d'armes estratègiques Trident II als Estats Units i Regne Unit. També és el principal contractista per al sistema estatunidenc del Míssil Balístic Intercontinental Minuteman III. Bae Systems és a més part d'una joint venture que proporciona míssils aire-terra de mig abast per a França.</p>
<p>Bechtel (EEUU)</p> <p>Bechtel gestiona els laboratoris nacionals dels Alamos i Lawrence Livermore en els E.E.U.U, que exerceixen un paper important en la recerca, disseny, desenvolupament i producció d'armes nuclears. També lidera la joint venture per a la gestió i el funcionament de l'Y-12 National Security Complex en Tennessee i la Planta Pantex a Texas.</p>
<p>Boeing (EEUU)</p> <p>Gegant aeronàutic estatunidenc i el major constructor d'equipament aeroespacial del món, comptant amb més de 150.000 assalariats. Ofereix serveis a governs i companyies comercials, tant realitzant activitats de manteniment com d'enginyeria, solucions digitals o entrenament professional per a pilots. La seva filial de defensa és la major fabricant d'avions de combat del món, disputant-se el lloc repetidament amb Airbus Group. No sols dissenya i fabrica helicòpters militars i avions de guerra, sinó també els seus sistemes electrònics i de defensa. En el context de l'aviació, també programa sistemes d'entrenament militar per a pilots, com l'Apatxe Longbow Trainer. Quant a míssils, està relacionat directament amb el míssil nuclear intercontinental Minuteman. D'altra banda, també es dedica al manteniment de diferents vehicles militars, incloent la reparació d'aquests, com fa amb els dels exèrcits britànic i estatunidenc. Entre els seus productes també trobem sistemes d'informació, així com la producció i construcció de diversos satèl·lits. Gran quantitat de la seva venda d'armament es dona als Estats Units. Altres clients importants són el Japó, el Canadà, Austràlia i Turquia, i encara que en diferent mesura, països com Israel, l'Índia, Singapur, Sud-àfrica o Qatar.</p>
<p>BWX Technologies (EEUU)</p> <p>Empresa multinacional dedicada a l'enginyeria, manufactura i construcció d'equips pensats per a la generació elèctrica. La seva principal aportació militar és el disseny de la tecnologia necessària per a equipar nuclearment a submarins i portaavions.</p>
<p>Dassault Aviation (França)</p> <p>Empresa aeronàutica dedicada a l'àmbit militar i també al civil. Produeix caces de combat, com els models de la família Rafale. Dassault també participa del nEUROn, un programa europeu per a demostrar la capacitat tecnològica dels vehicles aeris de combat no tripulats (UCAV). Dissenyats pel mateix departament que els caça Rafale, l'empresa fabrica els models Falcon, avions multimitió destinats a fer múltiples tasques com ara vigilància i reconeixement marítim, fotografia aèria, entrenament de sistemes d'armes, guerra electrònica, remolc d'objectius o ambulància aèria.</p>
<p>Elbit Systems (Israel)</p> <p>Desenvolupa i subministra sistemes aeris, terrestres i navals per a defensa, seguretat nacional i altres aplicacions comercials. Les seves activitats principals inclouen sistemes per a avions i helicòpters militars, sistemes d'aeronaus no tripulades i vaixells de superfície no tripulats, sistemes electroòptics i de conramesures, sistemes de vehicles terrestres, sistemes de comando, control, comunicacions, computació i intel·ligència (C4I), electrònica militar i sistemes d'intel·ligència de senyals.</p>

Embraer (Brasil)

Es dedica al sector de la seguretat i la defensa a través de la construcció d'avions militars i la creació de sistemes de comunicació o observació de caràcter estratègic. Dissenya avions de combat, entre els quals es troben el turbopropeller Supertucano o l'avió de transport militar KC-390. També proveeixen sistemes de defensa, que inclouen doncs de la fabricació de satèl·lits a sistemes de ràdio o sensors com el sentir-m20, així com altres sistemes per a les comunicacions tàctiques.

Fincantieri (Itàlia)

Construeix diferents tipus de vaixells navals usats amb finalitats bèl·liques. En aquest apartat, s'inclouen els portaerons Cavour, els destructors Andrea Doria, les fragates Bergamini o les corbetes Abu Dhabi, als quals cal sumar-los diferents vaixells de patrulla i petits vaixells d'atac, com els models 60 i 67, igual que diferents llanxes amfibies. En l'àmbit subaquàtic, són responsables dels submarins Todaro i els S1000.

Fluor (EUAU)

Proveeix serveis de suport per a augmentar les capacitats estructurals de diferents forces armades, entre els quals trobem el subministrament de logística, la construcció de campaments basi o habitatge, així com el transport i la preparació de combustible, menjar, bugaderia i serveis d'esbarjo. L'externalització d'aquests serveis permet als militars centrar-se en la seva missió principal. Construeix centres d'emmagatzematge i manteniment d'armes nuclears.

General Dynamics (EUAU)

Conglomerat d'empreses del sector aeroespacial i militar fabricant de vehicles de combat, sistemes d'armes i diferents tipus de municions. Produeix diferents tipus de vehicles blindats, entre els quals trobem el Abrams Tank o els models Lav i Ajax, així com diferents tipus de camions. També construeix canons, armes lleugeres, bombes, submarins nuclears i sistemes de guies de míssils nuclears. D'altra banda, produeix obusos i tota classe d'explosius i diversos vaixells de guerra, com els de la classe Zumwal o Arleigh Burke.

Hanwha (Corea del Sur)

És posseïdora d'una divisió d'explosius i productes militars i aeroespacials. L'empresa va comercialitzar 2,75" Multipurpose submunitions (mpsm), va produir submuniciones Dual Purpose Improved Conventional Munition (dpicm) almenys fins a 2011 (relacionades amb les bombes de dispersió prohibides actualment) i bombes de morter de 120mm amb municions de dispersió en 2011.

Honeywell International (EUAU)

Empresa especialitzada en la fabricació de diferents productes de defensa i seguretat, tant des del punt de vista de l'enginyeria aplicada a l'energia, com amb sistemes relacionats amb el llançament de míssils. Actualment està involucrada en la fabricació d'avions de combat i en la creació de peces per a carrosseria de combat. Es dedica a la fabricació del míssil balístic M-51 per a submarins, i participa en els circuits dels míssils balístics intercontinentals Trident. Administra i opera el National Security Campus, instal·lació estatunidenca en la qual es produeixen aproximadament el 85% dels components no nuclears de les armes nuclears estatunidenques. Elabora els míssils nuclears de l'arsenal nord-americà. Subministra materials i tecnologia per a avions de combat, helicòpters o tancs, entre els quals trobem els models AH-64, CH-47, F-15, F-16 o l'Abraham Tank. Entre els seus productes també trobem radars i sistemes de navegació relacionats amb la seguretat de vehicles destinats a operacions militars, entre els quals destaquen els models Primus o Mark.

Huntington Ingalls Industries (EUAU)

Empresa involucrada en la gestió de l'arsenal nuclear dels Estats Units, i en la producció de triti (isotopo d'hidrogen radioactiu) en l'emplaçament de Savannah River Site.

Indra (Espanya)

Part de la seva activitat està dedicada a l'electrònica militar, a través de la creació de simuladors de vol, de tir i programes de defensa electrònica. Desenvolupa tecnologies aplicades a l'àmbit nàutic i aeri militar, entre els quals trobem simuladors per al funcionament i desenvolupament de diferents sistemes d'armament, o radars integrats en submarins com el model Rigel Resm. Ofereix serveis de logística i ciberseguretat, igual que entrenament per a tropes. El sector espacial relatiu als satèl·lits és un dels seus àmbits de treball, així com el sector dels drons, per als quals desenvolupen diferents sistemes, incloent els pensats per a la seva detecció i altres per a la seva neutralització.

Jacobs Engineering (EUAU)

Empresa internacional estatunidenca que desenvolupa tecnologia de construcció i proveeix recerca per a serveis de connectivitat en el sector militar. S'encarrega de vigilar i mantenir el cicle nuclear d'armament i la fabricació de components relacionats. Desenvolupa sistemes de defensa amb míssils balístics. L'empresa també suporta missions militars, a través d'entrenament a les tropes i d'anàlisis d'intel·ligència i ciberseguretat. La seva activitat se centra especialment en la construcció de míssils Trident i opera els establiments en els quals es conserven les armes atòmiques.

Larsen & Toubro (Índia)

És responsable de desenvolupar el sistema de llançament per al sistema de míssils amb capacitat nuclear de curt abast aconsegueixi terra-aire Akash per a l'arsenal nuclear de l'Índia.

Leonardo (Itàlia)

Empresa militar italiana, anteriorment denominada Finmeccanica. És coneguda per la fabricació i disseny de diferents vehicles d'aviació, on trobem helicòpters de guerra i avions de combat. També juguen un important rol en nEUROn, programa en el qual es desenvolupen avions no tripulats amb altres socis europeus. La seva principal aportació al sector armamentístic es basa en el disseny i producció de diferents avions de combat, entre els quals es troben el Eurofighter Typhoon o els caça F-35, en els quals col·labora amb Lockheed Martin gràcies al programa conjunt Joint Strike Fighter. També elabora sistemes de defensa com el AESA Kronos. Dedica part de la seva activitat a la construcció i comercialització de míssils i torpedes. Quant a altres projectils, supleix diferents municions guiades, trobat entre elles les Vulcà o Dart. Entre els seus serveis també es troben simulacions per a entrenaments de tropes. Ha venut armament a països del nostre entorn, com Portugal, que va adquirir diversos dels seus helicòpters. els Estats Units té relacions amb algunes de les seves plantes i drassanes via diferents contractes. Àsia és també part rellevant dels seus ingressos, i segons els seus plans futurs, pretenen estendre's per aquesta zona geogràfica amb més intensitat. En 2018, va anunciar que diferents llocs del Brasil passarien a utilitzar diversos dels seus serveis relatius a la seguretat urbana. Turquia ha usat les seves armes i l'Índia va comprar diversos dels seus helicòpters de guerra, igual que Líbia.

LIG Nex1 (Corea del Sur)

Empresa amb diverses àrees de negocis d'indústria militar, incloent precisió guiada de municions, sistemes d'armes d'alta energia i comando, control i comunicació. Lig Nex1 va començar a produir la munició en ram Sigui Dragon / Haeseong II per al míssil tàctic de llançament en superfície per a l'Armada de Corea del Sud entre 2017 i 2018. El míssil està armat amb una ogiva que porta centenars de submunicions, aquests míssils combinen una jaqueta de càrrega i fragmentació fabricada per a penetrar en vehicles blindats i les submunicions estan pensades per destruir objectius més tous.

Lockheed Martin (EUAU)

És responsable de la construcció dels míssils nuclears Trident II per als EUA i Regne Unit. També està involucrada en la producció i manteniment dels míssils balístics intercontinentals nuclears Minuteman II per als EUA.

Maxam (Espanya)

És una de les majors empreses d'explosius militars del món a través de les seves dues filials militars: Expal i Faex, que fabriquen i exporten municions de tota mena: de morter, de calibre mitjà i d'artilleria, d'armes lleugeres, projectils, espoletes, carcasses i bombes. Participa en la fabricació del míssil Iris-T per al Eurofighter Typhoon. Produeix les bombes BPG-2000, BR-250, BR-500, de 250 i 500 quilograms respectivament, així com tota la família de bombes de la sèrie Mark 8.

Navantia (Espanya)

Societat pública espanyola amb producció militar centrada en la disseny i generació de vaixells, corbetes, fragates, patrullers i submarins. Ha participat en la creació de diferents fragates, com els models F100, F310, Alfa 3000 i Alfa 4000, el submarí Scorpene i les patrulleres Avante. Dissenya tota classe de vaixells de guerra, entre els quals destaquen els vehicles amfibis o portaaeronaus.

Norinco (China)

Norinco és part d'un conglomerat d'empreses propietat de l'Estat xinès que en el seu vessant militar produeix vehicles, explosius, armes i municions de diferent calibre. El seu catàleg inclou tancs, vehicles blindats, míssils guiats i sistemes d'aviació no tripulat. També elabora materials antidisturbis.

Northrop Grumman (EUAU)

Northrop Grumman Innovation Systems és una empresa que dissenya, construeix i proveeix serveis relacionats amb el sector de la defensa en l'àmbit aeroespacial. Contribueix a la creació de míssils, sistemes de defensa electrònics per a avions de combat i també a l'elaboració d'armament de precisió com a torretes de defensa làser. És també partícip de l'aprovisionament de munició de diferent calibre, ha dissenyat el programa per a la coordinació d'operacions c4isr, usat en diferents radars de vaixells de guerra, com a nivell espacial, on ha dissenyat satèl·lits per al control de llançament de míssils. En el sector aeroespacial construeix diferents tipus d'avions, entre els quals podem trobar l'adaptable AC-235, o bombarders com el conegut B-2 i el nou B21.

Orbital ATK (EUAU)

Orbital ATK (anteriorment conegut com ATK o AlliantTechsystems) produeix sistemes de propulsió de coets per al míssil balístic Trident II llançat des de submarins. És responsable de la restauració de les tres etapes de propulsió del Míssil balístic intercontinental Minuteman III (ICBM) per als EUA.

Poongsan (Corea del Sur)

Empresa líder en l'àmbit militar de Corea del Sud, desenvolupa munició militar i esportiva. Existeixen evidències que la companyia va produir i va comercialitzar el Dual Purpose Improved Conventional Munition (DPICM) K310, usat en les municions de dispersió.

Raytheon Technologies (EUAU)

Empresa sorgida en 2019 després de la fusió de Raytheon i United Technologies per a crear una de les companyies aeroespacials i de defensa més grans. La seva divisió Collins Aerospace, està especialitzada en aeroestructures, interiors, sistemes mecànics, sistemes de missió i sistemes de control i potència que atenen clients en els sectors comercial, regional, d'aviació comercial i militar. Pratt & Whitney, una altra de les seves divisions, fabrica motors per a aeronaus de tota mena i també propulsors com l'últim, F135. Una altra de les línies de negoci és Raytheon Intelligence & Space que s'especialitza en el desenvolupament de sensors avançats, capacitació i solucions de programari o cibernètiques. Finalment, trobem la seva línia dedicada a la fabricació de míssils, tant per al combat aeri, terrestre o marítim com per a establir sistemes defensius.

Rheinmetall (Alemania)

Especialitzada en la producció de sistemes de combat, encara que també subministra peces de recanvi per a armes. Produueix diferents vehicles blindats de combat, entre els quals trobem diversos models de tancs, el Leopard, però també vehicles per a lluitar contra infanteria com el Marder. En el seu catàleg es troben tot tipus d'armes i municions de calibre gran i mitjà. D'altra banda, manufactura diferents sistemes de protecció, com les torretes que es guien per control remot i bombes de diferent intensitat.

Rolls-Royce Holdings (Reino Unido)

Societat anònima multinacional amb seu a Londres. Amb clients en més de 150 països, és el hòlding propietari de la famosa Rolls-Royce, empresa establerta en 1904 i que va fabricar el seu primer motor fa més de 200 anys. En l'actualitat dissenya, fabrica i distribueix sistemes d'energia per a l'aviació i altres indústries, entre les quals trobem la intel·ligència artificial o la recopilació de dades, encara que continua centrant-se en l'enginyeria de motors. Una part considerable de l'empresa està dedicada a la defensa, on destaca el sector nuclear i la construcció de vaixells militars en les seves drassanes. Aquesta última part va ser venuda a l'abril de 2011 a Kongsberg. Té un acord que inclou el manteniment dels motors dels submarins Vanguard britànics, carregats amb els míssils nuclears Trident. Segons els seus propis comunicats de premsa, mantenen una relació de més de 80 anys amb les Forces Armades Índies, i també han venut material a l'exèrcit finlandès. El vaixell de guerra més gran de la Royal Navy, el HMS Queen Elizabeth, porta equipament seu, com també els caça supersonic F-35B Lightning II de la divisió aèria britànica.

Saab (Suecia)

Entre els seus productes destaquen els avions de combat, sent els Gripen fighters els més coneguts, van equipats amb els míssils de fabricació pròpia iris-T. Fabrica submarins de guerra, components de mines aquàtiques i míssils dissenyats per al seu llançament contra vaixells com l'RBS-15. Per al combat en terra, desenvolupa armes antitancs i llançadores de projectils.

Safran (França)

Es dedica a la tecnologia de la defensa, a l'equipament aeronàutic, a la seguretat i també al desenvolupament de sistemes de propulsió que són utilitzats per a llançar míssils. Part de la seva activitat se centra en els sistemes de navegació per al transport militar i d'avions de combat. També participa en la creació d'helicòpters, vaixells de guerra, submarins, vehicles blindats i sistemes d'artilleria. De fet, molts dels seus sistemes de navegació són usats per altres companyies armamentístiques. És part d'una joint venture per a construir els míssils nuclears M-51 i drons de l'exèrcit francès.

Serco (Reino Unido)

Companyia que fa tasques d'estratègia i entrenament militars. És també responsable de la fabricació i el manteniment dels caps nuclears de Regne Unit, participant en la companyia que vigila l'arsenal nuclear el país. Opera el satèl·lit Skynet 5, peça clau de comunicació d'operacions militars britàniques.

Textron (EEUU)

Textron dissenya i construeix vehicles de transport per al míssil balístic intercontinental Minuteman III (ICBM) nord-americà. Existeixen proves que demostren com la companyia ha produït i venut Sensor Fuzer Weapons (SFW) després del maig de 2008. La companyia considera que no es tracta de municions de dispersió per no ajustar-se a la definició de la Convenció sobre Bombes de Dispersió.

Thales (França)

Companyia dedicada al desenvolupament de diferents sistemes d'informació i de serveis per al mercat aeroespacial, militar i de seguretat, incloent la fabricació parcial d'avions. S'encarrega del disseny de sistemes de vigilància i radars, com també de programari per a la navegació aeroespacial. Entre els seus serveis s'inclouen serveis de seguretat per a diferents infraestructures crítiques i el món de la ciberseguretat.

INFORME Núm. 35

Aixecant murs. Polítiques de la por i securització a la Unió Europea

Ainhoa Ruiz Benedicto, Pere Brunet
Setembre de 2018

INFORME Núm. 36

Gènere i polítiques de la inseguretat. Una mirada feminista a los impactos de la militarización de Occidente

Nora Miralles
Gener de 2019

INFORME Núm. 37

Banca Armada a Espanya 2019

Jordi Calvo Rufanges
Març de 2019

INFORME Núm. 38

Violència, seguretat i construcció de pau a les ciutats

Tica Font, Pere Ortega
Juliol de 2019

INFORME Núm. 39

Noves armes contra l'ètica i les persones. Drons armats i drons autònoms

Joaquín Rodríguez, Xavi Mojal,
Tica Font, Pere Brunet
Novembre de 2019

INFORME Núm. 40

Custodiar la fortalesa. El paper de FRONTEX en la militarizació i securització dels fluxos migratoris en la Unió Europea

Ainhoa Ruiz Benedicto
Novembre de 2019

INFORME Núm. 41

Aculturació i purplewashing a l'exèrcit espanyol. Un estudi sobre les dones símbol

Maria de Lluç Bagur, Elisenda Ribes
Desembre de 2019

INFORME Núm. 42

La indústria militar i de seguretat de fronteres a Catalunya

Nora Miralles, Pere Ortega
Gener de 2020

INFORME Núm. 43

Crítica a la razón del presupuesto militar (años 2019 y 2020). Pese a la crisis del COVID-19, prosigue el desatino armamentista

Pere Ortega
Maig de 2020

INFORME Núm. 44

Oriente Medio y Asia, mercados lucrativos para las armas españolas. Análisis del comercio de armas 2018 y 2019

Tica Font, Eduardo Melero, Edgard Vega
Juny de 2020

Amb el suport:

